

**Μαθηματικά
Β΄ Δημοτικού**

Τετράδιο εργασιών

β΄ τεύχος

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

**Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου
Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή
υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού
με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το
Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

**Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.
Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.
Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και
25% από εθνικούς πόρους.**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Γιώργος Καργιωτάκης,
Εκπαιδευτικός
Αλεξάνδρα Μαραγκού,
Εκπαιδευτικός
Νατάσσα Μπελίτσου,
Εκπαιδευτικός
Βασιλική Σοφού, Εκπαιδευτικός

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Μαρία Νικολακάκη, Λέκτορας του
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
Στέφανος Παπαστεργιόπουλος,
Σχολικός Σύμβουλος
Μιχαήλ Σκαλοχωρίτης,
Εκπαιδευτικός

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Σοφία Τουλιάτου,
Σκιτσογράφος - Εικονογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Ο ανάδοχος της συγγραφής

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

**Γεώργιος Τύπας, Μόνιμος Πάρεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
Ιωάννης Ζιάραγκας, Εκπαιδευτικός

ΕΞΩΦΥΛΛΟ
**Σπύρος Βερύκιος,
Εικαστικός Καλλιτέχνης**

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

**Η προσαρμογή του βιβλίου έγινε
από την Ομάδα ανάπτυξης ψηφια-
κού εκπαιδευτικού υλικού προσβά-
σιμου από αμβλύωπες μαθητές, του
έργου «Σχεδιασμός και Ανάπτυξη
προσβάσιμου εκπαιδευτικού και
εποπτικού υλικού για μαθητές με
αναπηρίες – Οριζόντια Πράξη».**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Γιώργος Καργιωτάκης
Αλεξάνδρα Μαραγκού
Νατάσσα Μπελίτσου
Βασιλική Σοφού**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ**

**Μαθηματικά
Β΄ Δημοτικού**

Τετράδιο εργασιών

β΄ τεύχος

Γνωστικές περιοχές

- αριθμοί
- αριθμοί και πράξεις
- γεωμετρία
- μετρήσεις
- στατιστική
- μοτίβα
- πρόβλημα

◆ Επαναληπτικά

Δεν είπαμε πως οι γνωστικές περιοχές δεν είναι για παιχνίδι!

Οι κεντρικοί ήρωες του βιβλίου
εμφανίζονται για να βοηθήσουν στη
σταθερή σεναριακή δομή των
δραστηριοτήτων ανακάλυψης

Η Ελένη

Ο Νικόλας

Η Άννα

Ο Χρήστος

Ο Σπίθας

Η Νεσχάν

Ο Πέτρος

Η Μαρίνα

Ο Σπύρος

Η Κλόντια

(*) Σύμβολα «κλειδιά» για το είδος εργασίας που ακολουθεί:

- εργασία με τον διπλανό

- εργασία με την ομάδα

- συζήτηση στην τάξη

- εικονίδιο ανταλλαγής

- χρήση εποπτικού υλικού

- χρήση χάρακα ή γνώμονα

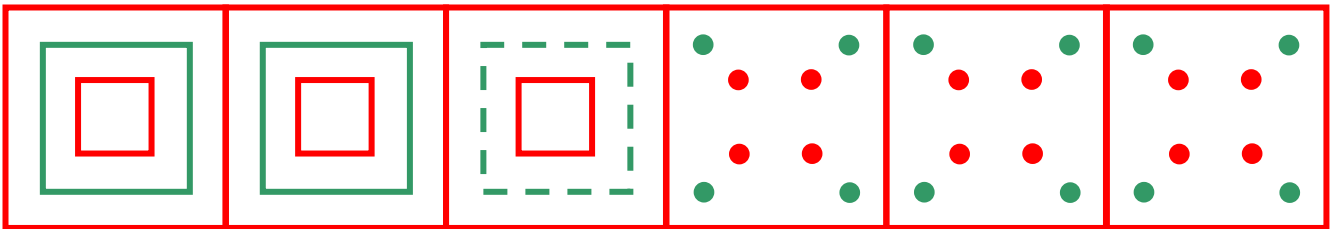

- φάκελος μαθητή

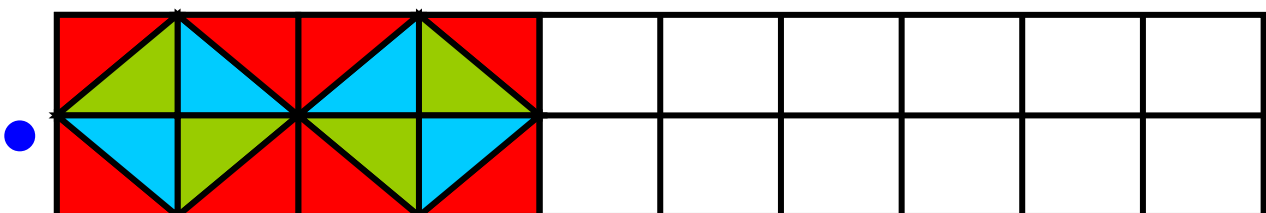
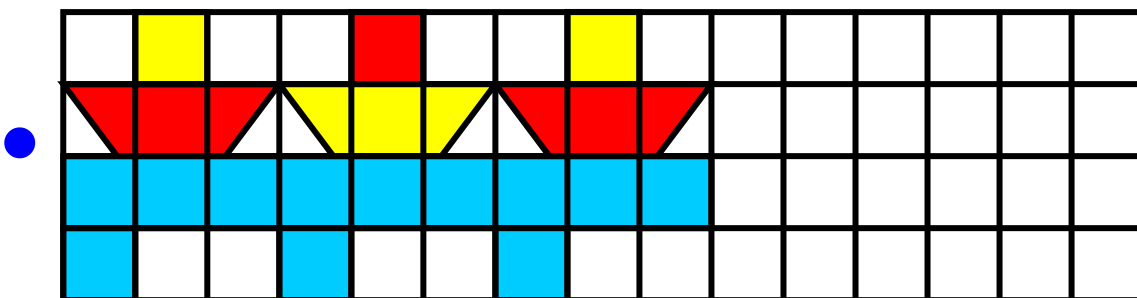
16

Γνωρίζω καλύτερα τα γεωμετρικά μοτίβα

α. Παρατηρώ προσεχτικά το μοτίβο από αγγεία της Αρχαίας Ελλάδας. Μετά συνεχίζω χρησιμοποιώντας τον χάρακα και τα σωστά χρώματα.

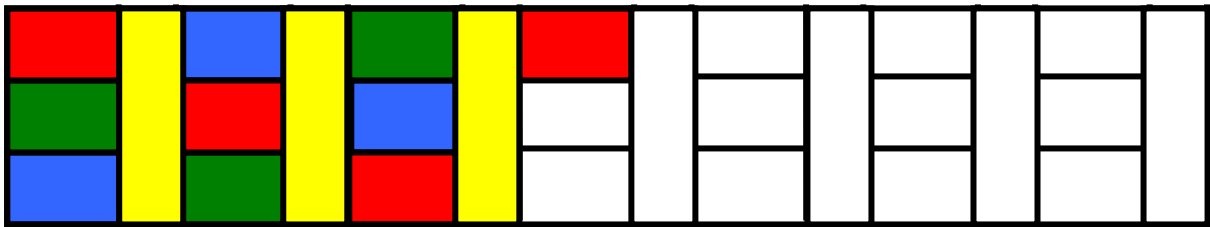

β. Συνεχίζω τα γεωμετρικά μοτίβα με τα σωστά χρώματα.

- Κυκλώνω τα κομμάτια που επαναλαμβάνονται (στοιχείο του μοτίβου).

γ. Παρατηρώ προσεχτικά.
Ανακαλύπτω τον κανόνα και
συνεχίζω με τα σωστά χρώματα.

- Κυκλώνω τα κομμάτια που επαναλαμβάνονται (στοιχείο του μοτίβου).

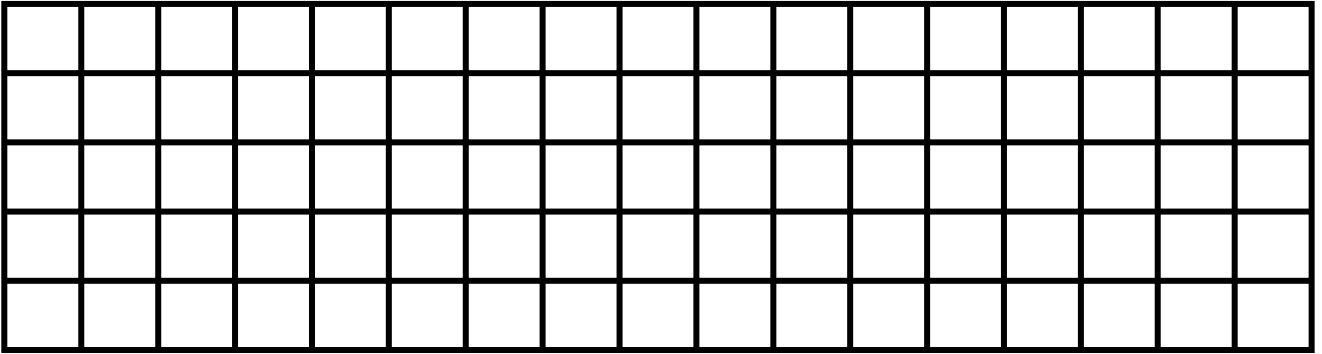

Αναγνώριση, περιγραφή, επέκταση
και κατασκευή σύνθετων γεωμετρι-
κών μοτίβων.

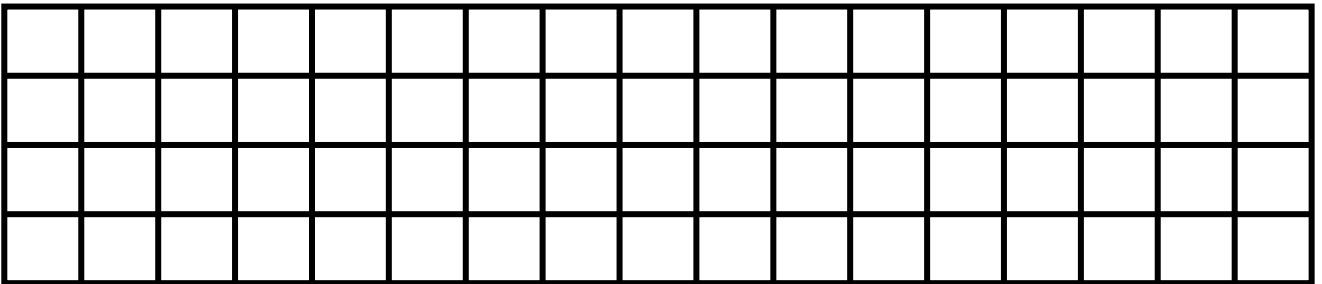
δ.

Φτιάχνουμε το δικό μας
μοτίβο. Χρησιμοποιούμε 4
χρώματα.

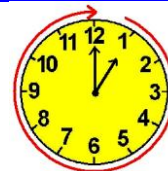

ή

17

Υπολογίζω με πολλούς τρόπους μέχρι το 100. Εισαγωγή στην προπαίδεια

α. Τα παιδιά διάβασαν το παραμύθι για τις 4 εποχές και τους 12 μήνες και αποφάσισαν να κάνουν ημερολόγιο στην τάξη τους. Υπολόγισαν πόσες ημέρες έχει η κάθε εποχή.

Φθινόπωρο: Περίπου.....ημέρες.

Σεπτέμβριος: 30 ημέρες

Οκτώβριος: 31 ημέρες

Νοέμβριος: 30 ημέρες

Σύνολο:.....ημέρες.

Χειμώνας: Περίπου.....ημέρες.

Δεκέμβριος: 31 ημέρες

Ιανουάριος: 31 ημέρες

Φεβρουάριος: 28 ή 29 ημέρες

Σύνολο:.....ή.....ημέρες.

Δώδεκα 12 / 8

Καλοκαίρι: Περίπου.....ημέρες.

Ιούνιος: 30 ημέρες

Ιούλιος: 31 ημέρες

Αύγουστος: 31 ημέρες

Σύνολο:.....ημέρες.

Άνοιξη: Περίπου.....ημέρες.

Μάρτιος: 31 ημέρες

Απρίλιος: 30 ημέρες

Μάιος: 31 ημέρες

Σύνολο:.....ημέρες.

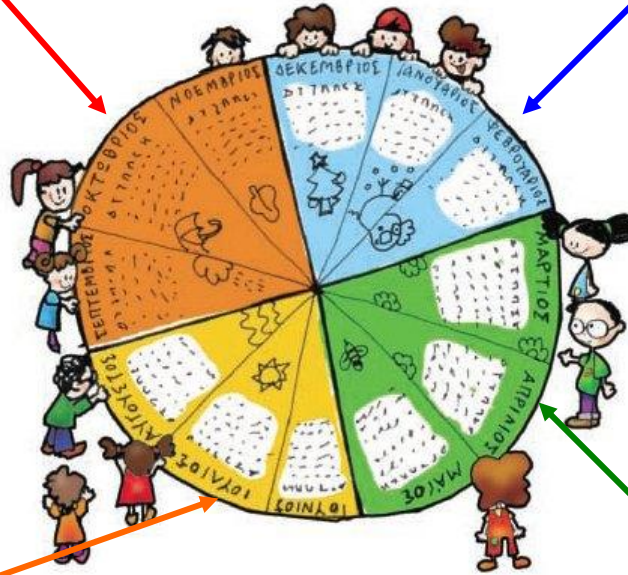

Νοεροί υπολογισμοί: Πρόσθεση με περισσότερους από 2 προσθετέους. Αντιμεταθετική ιδιότητα της πρόσθεσης. Εισαγωγή στην προπαίδεια.

Σεπτέμβριος
Οκτώβριος
Νοέμβριος

Δεκέμβριος
Ιανουάριος
Φεβρουάριος

Ιούνιος
Ιούλιος
Αύγουστος

Μάρτιος
Απρίλιος
Μάιος

- Ποιες εποχές έχουν τις περισσότερες ημέρες;

.....

.....

- Ελέγχω με κάθετη πράξη για τους μήνες του καλοκαιριού και του φθινοπώρου.

Με ποιον τρόπο μπορούμε εύκολα να εκτιμήσουμε αρχικά το αποτέλεσμα αν παρατηρήσουμε τους αριθμούς; Συζητάμε στην τάξη.

β. Τι γραμματόσημα θα βάλει ο Πέτρος στον φάκελο; Διαλέγω κάθε φορά το σωστό συνδυασμό.

8 λ.

**το κάθε
γραμματόσημο**

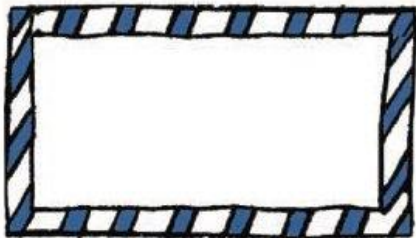
17 λ.

**το κάθε
γραμματόσημο**

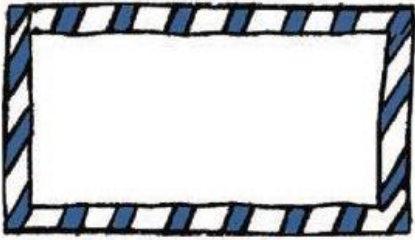
15 λ

**το κάθε
γραμματόσημο**

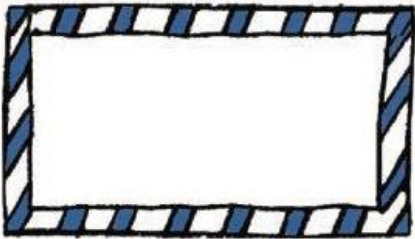
- Τα γραμματόσημα κοστίζουν συνολικά 25 λεπτά. Τα ζωγραφίζω στον φάκελο.

Υπολογίζω:.....

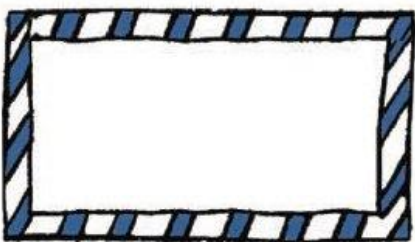
- Τα γραμματόσημα κοστίζουν συνολικά 30 λεπτά. Τα ζωγραφίζω στον φάκελο.

Υπολογίζω:.....

- Τα γραμματόσημα κοστίζουν συνολικά 80 λεπτά. Τα ζωγραφίζω στον φάκελο.

Υπολογίζω:.....

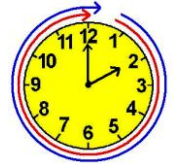
- Τα γραμματόσημα κοστίζουν συνολικά 100 λεπτά. Τα ζωγραφίζω στον φάκελο.

Υπολογίζω:.....

18

Φτιάχνω διψήφιους αριθμούς με πρόσθεση ίδιων ή διαφορετικών αριθμών

α. Η Ελένη διάβασε αυτή την εβδομάδα ολόκληρο το βιβλίο «Η αδερφή μου η Κλάρα και τα φαντάσματα». Κάθε μέρα διάβαζε 5 σελίδες. Πόσες σελίδες έχει το βιβλίο;

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
10 ΔΕΥΤΕΡΑ
11 ΤΡΙΤΗ
12 ΤΕΤΑΡΤΗ
13 ΠΕΜΠΤΗ
14 ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΣΑΒΒΑΤΟ
16 ΚΥΡΙΑΚΗ

Βάζω στη σωστή λύση.

Δεκαοχτώ 18 / 10

$$5 + 5 + 5 + 5 =$$

20 σελίδες

ή

$$4 \times 5 = 20$$

$$5 + 5 = 10$$

$$5 + 5 = 10$$

$$5 + 5 = 10$$

$$30 + 5 = 35$$

35 σελίδες

ή

$$7 \text{ φορές το } 5 = 35$$

$$5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5$$

10

10

10

= 30 σελίδες

ή

$$6 \times 5 = 30$$

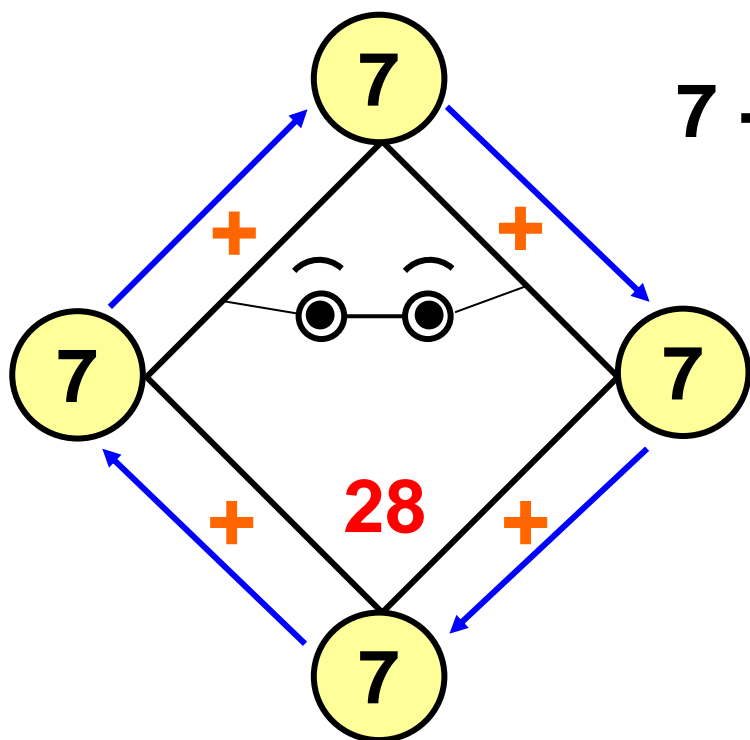
Συζητάμε στην τάξη: Ποια λύση με μπέρδεψε; Εξηγώ γιατί.

-   **Φτιάχνουμε κι εμείς ένα πρόβλημα που μπορεί να λυθεί με πρόσθεση ίδιων αριθμών. Προτείνουμε τη λύση του.**

β. Υπολογίζω με τον νου και συμπληρώνω τους αριθμούς που λείπουν μέσα στο σχήμα. Ελέγχω όπως στο παράδειγμα αν υπολόγισα σωστά, με πρόσθεση και πολλαπλασιασμό.

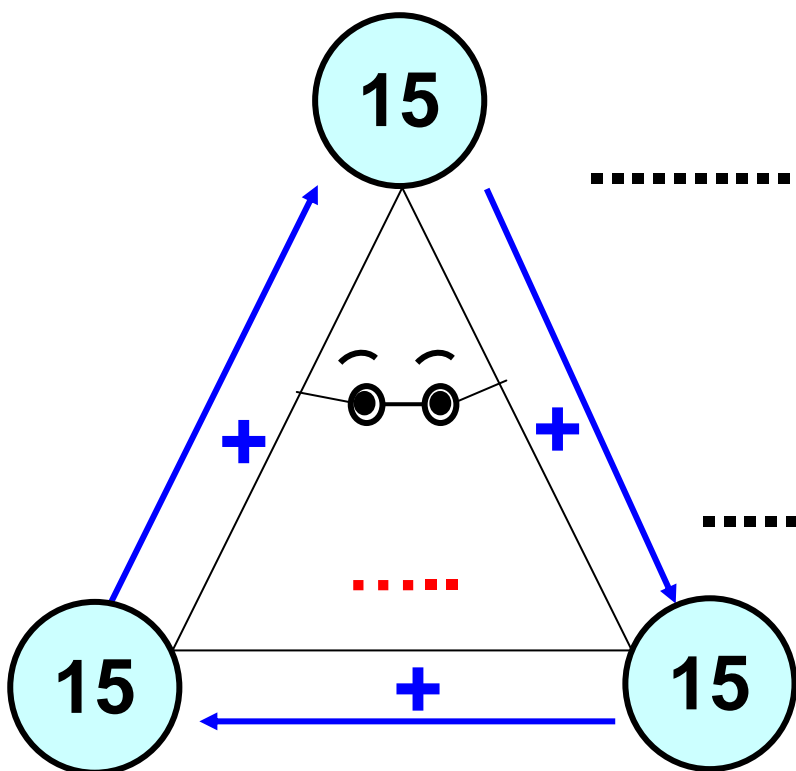
**Αριθμητικά μοτίβα στο 100.
Ανάδειξη στρατηγικών νοερών υπολογισμών / Εισαγωγή στην προπαίδεια (φορές).**

$$7 + 7 + 7 + 7 = 28$$

ή

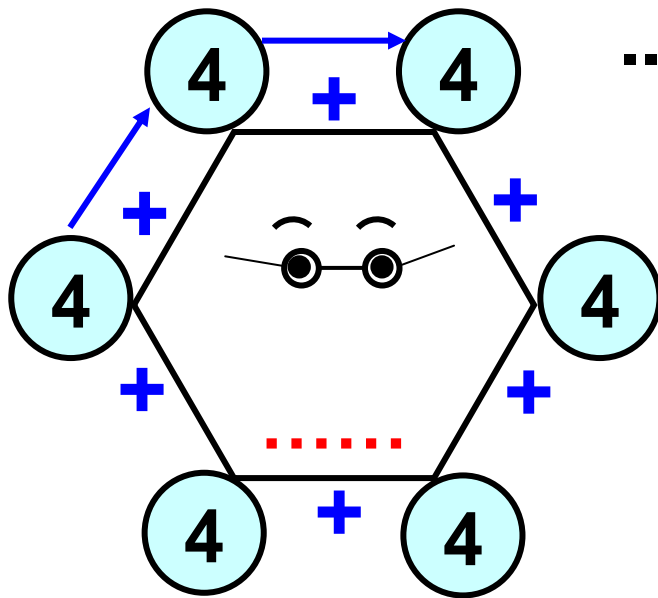
$$4 \times 7 = 28$$

.....

ή

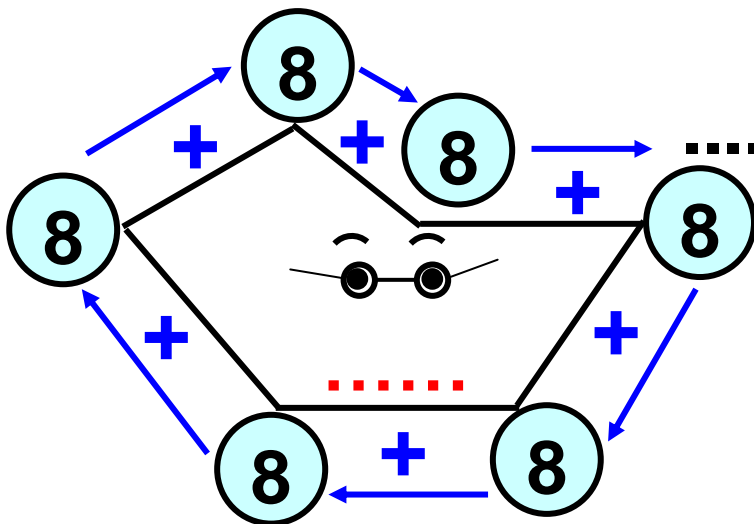
.....X.....=.....

.....

ή

.....X.....=.....

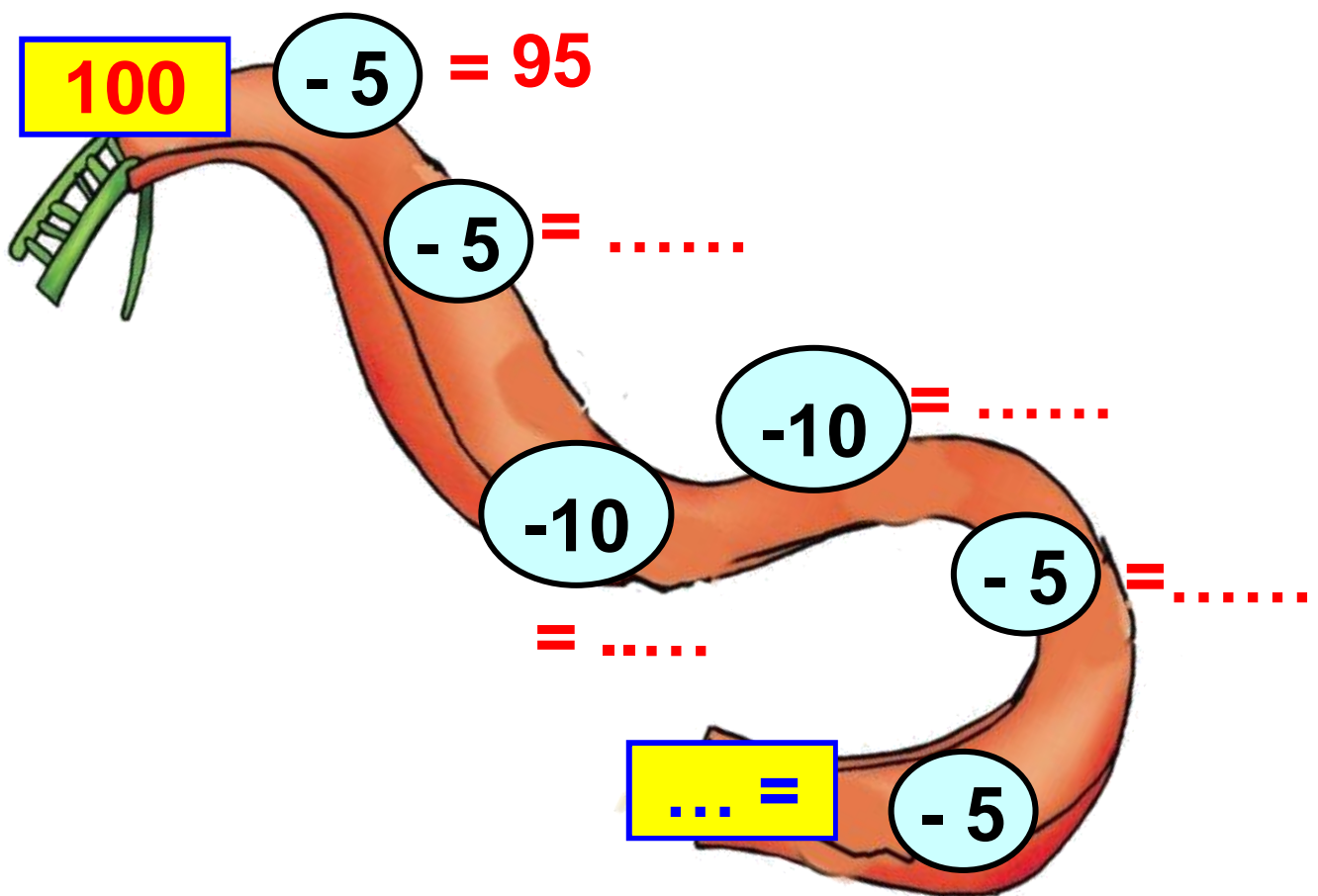
.....

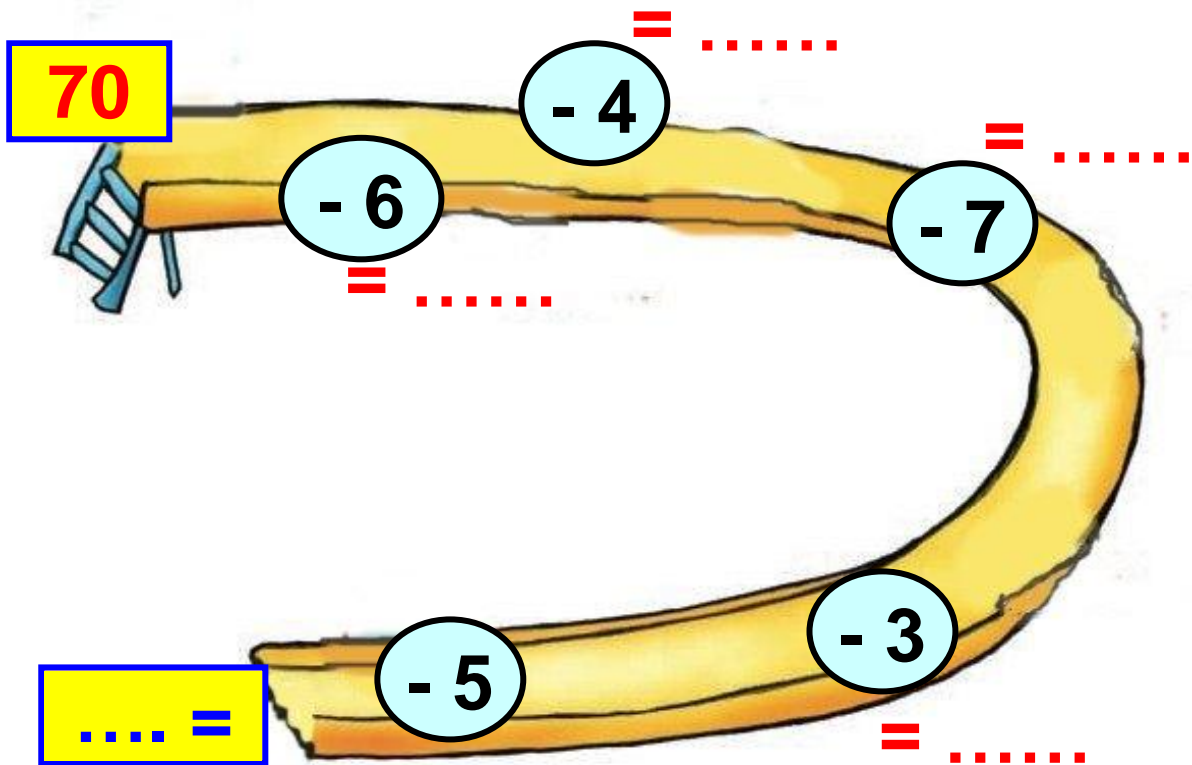
ή

.....X.....=.....

- Ποιο από τα τέσσερα σχήματα έχει τις περισσότερες πλευρές; Χρωματίζω το εσωτερικό του κίτρινο.

γ. Συμπληρώνω τους αριθμούς που λείπουν. Σε κάθε υπολογισμό με τον νου, γράφω το αποτέλεσμα όπως στο παράδειγμα:

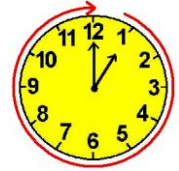
Ελέγχω αν έκανα σωστά τους υπολογισμούς ανεβαίνοντας ανάποδα την τσουλήθρα και κάνοντας πρόσθεση.

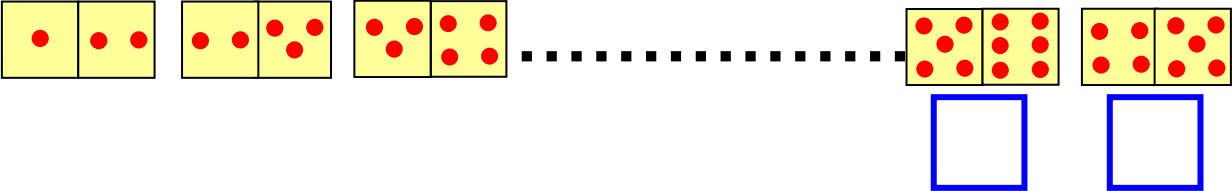

Γνωρίζω τα αριθμητικά μοτίβα.

19

Εισαγωγή στην προπαίδεια

α. Παρατηρώ και βρίσκω
το επόμενο. Βάζω στο σωστό.

-
-
-

Διαχείριση διψήφων αριθμών.
Εισαγωγή στην προπαίδεια,
αναγνώριση, περιγραφή και
επέκταση μοτίβου.

β. Παρατηρώ προσεχτικά. Κυκλώνω τους αριθμούς που επαναλαμβάνονται (το στοιχείο του μοτίβου). Μετά υπολογίζω την αξία ολόκληρου του μοτίβου.

- $3 + 2 + 15 + 3 + 2 + 15 + 3 + 2 + 15 + 3 + 2 + 15$

Επαναλαμβάνονται ..... φορές οι αριθμοί ... + ... + ... ή ... φορές το άθροισμα...

- Η συνολική αξία του μοτίβου είναι:

.....

- Μπορούμε να υπολογίσουμε το άθροισμα με άλλο τρόπο;

.....

.....

- $15 + 4 + 1 + 2 + 3 + 15 + 4 + + 1 + 2 + 3 + 15 + 4 + 1 + 2 + 3$

Επαναλαμβάνονται ... φορές
 οι αριθμοί ..... ή ... φορές
 το άθροισμα .....

- Η συνολική αξία του μοτίβου είναι:.....

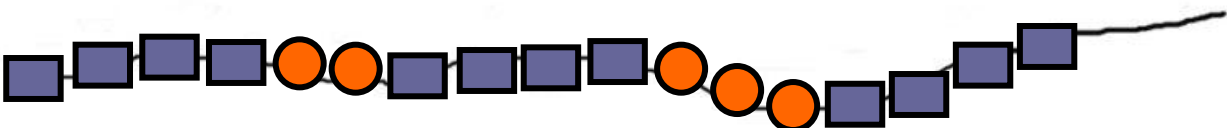
- Μπορούμε να υπολογίσουμε το άθροισμα με άλλο τρόπο;

.....
 .....

Συζητάμε στην τάξη τις
 στρατηγικές που βρήκαμε
 για να υπολογίσουμε.

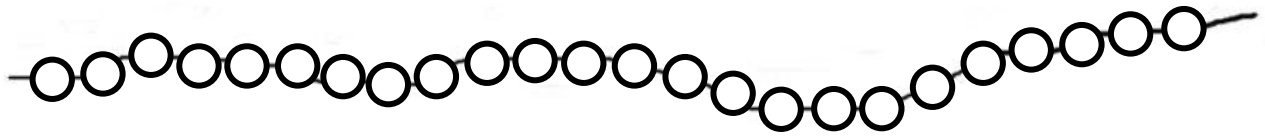
γ. Ποιες θα είναι οι επόμενες 4
 χάντρες; Τις ζωγραφίζω

Είκοσι εφτά 27 / 12-13

Ελέγγω χρωματίζοντας τις χάντρες.

- Πόσες κόκκινες και πόσες μπλε χάντρες υπάρχουν συνολικά; Συμπληρώνω τον πίνακα.

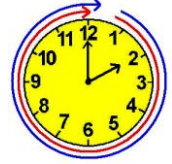
οι μπλε	.....
οι κόκκινες	.....
όλες μαζί	.....

20

Ελέγχω, διορθώνω και συμπληρώνω προβλήματα

α. Συμπληρώνω το πρόβλημα ώστε να μπορεί να λυθεί:

Η Κλόντια θέλει να αγοράσει
ένα ζευγάρι γάντια
και μια ομπρέλα.
Πόσα ρέστα πήρε;

8 €

9 €

Το ξαναγράφω σωστά:

.....

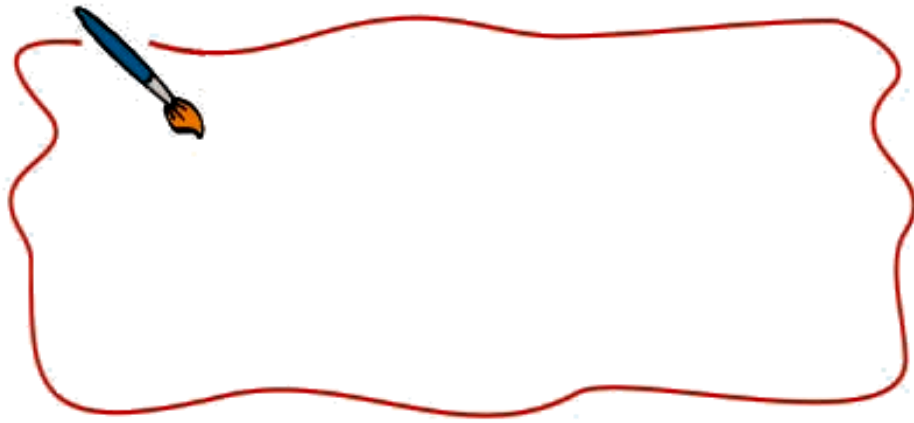
.....

.....

.....

.....

.....

**Εκτιμώ: Πήρε περίπου .....
ρέστα.**

Υπολογίζω με ακρίβεια.

Πήρε ρέστα.....

β.   **Διορθώνω το πρόβλημα
ώστε να μπορεί ναλυθεί. Μετά το
δίνω στον διπλανό μου να το λύσει:**

«Ο Κώστας έφτιαξε ένα παζλ με 60 κομμάτια. Την πρώτη ημέρα έφτιαξε τα μισά κομμάτια του παζλ. Τη δεύτερη ημέρα έφτιαξε τα υπόλοιπα 40 κομμάτια του παζλ. Πόσα κομμάτια έφτιαξε την τρίτη ημέρα;»

Πρόβλημα:.....

.....

.....

.....

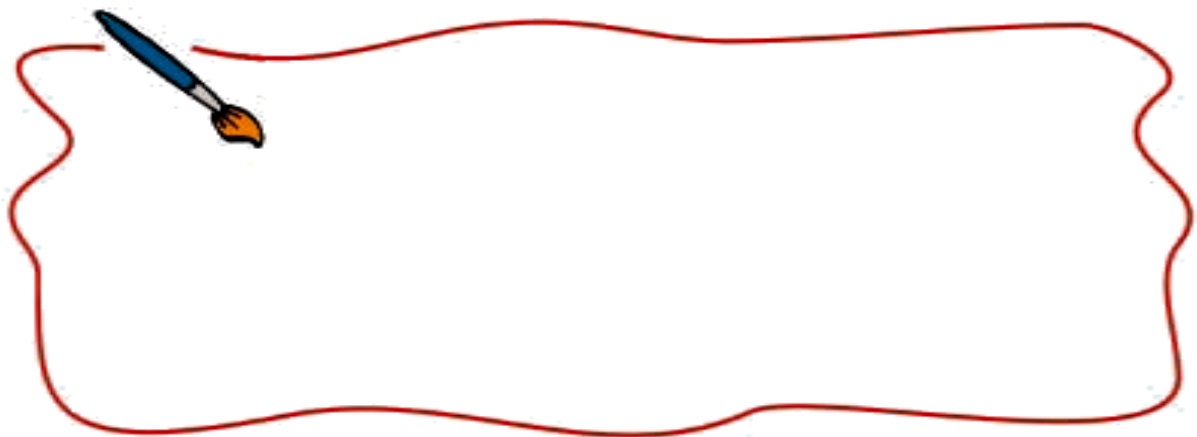
.....

.....

.....

.....

.....

Εκτιμώ:

Υπολογίζω με ακρίβεια.

Την τρίτη μέρα έφτιαξε .....

**Διδακτική επίλυσης προβλήματος:
Έλεγχος των δεδομένων, συμπλή-
ρωση ή διόρθωσή τους. Ανάδειξη
στρατηγικών μοντελοποίησης προ-
βλήματος: Εκτίμηση, ζωγραφική,
πίνακας.**

Υπολογίστε με ακρίβεια.

Εκτιμή:

αν $\star = 4$, $\odot = 6$ και $\heartsuit = 12$

• Μπορώ να υπολογίσω το συνολικό άθροισμα

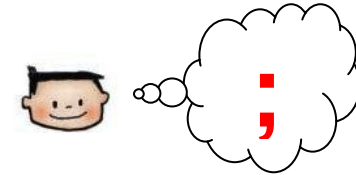
$$\dots = \boxed{\dots + \dots} + \boxed{\dots + \dots} + \boxed{\dots + \dots} + \boxed{\dots + \dots}$$

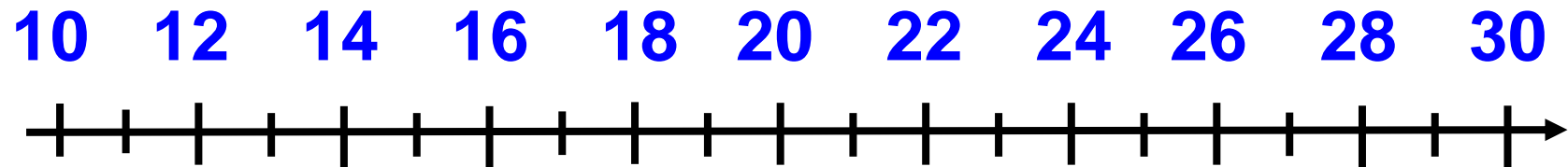
• Αν $\star = 2$, $\odot = 3$ και $\heartsuit = 6$ τότε

γ. Παρατηρώ προσεχτικά. Ζημπλήρωσω.

δ. Ψάχνω έναν αριθμό που:

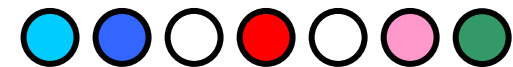
- είναι μεγαλύτερος από το 10 και τελειώνει σε 8.
- είναι μικρότερος από το 38.

Εξηγώ πως τον βρήκα:

Συζητάμε στην τάξη για τις λύσεις που βρήκαμε

Τριάντα πέντε 35 / 15

21

Λύνω σύνθετα προβλήματα (α)

α. Ο Χρήστος έχει

1 € 50 λ.

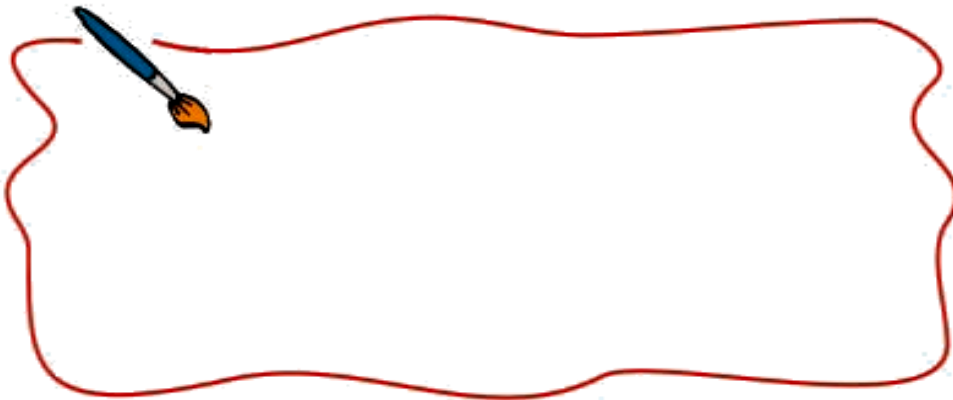
2 €

3 €

8 €

6 € 50 λ.

- Αγόρασε χυμό και ποπκόρν.
Πόσα ρέστα πήρε;

Εκτιμώ: Περίπου.....€

Υπολογίζω με ακρίβεια:

Τριάντα έξι 36 / 16

- Τι μπορεί να αγόρασε αν δεν πήρε καθόλου ρέστα;

Προτείνω μια ιδέα:

Υπολογίζω πόσο πλήρωσε:

Συζητάμε στην τάξη για τις λύσεις που βρήκαμε.

Νοεροί υπολογισμοί εξισορρόπησης.
Διδακτική επίλυσης σύνθετων
προβλημάτων.

β. Παρατηρώ προσεχτικά και συμπληρώνω τους αριθμούς που λείπουν.

$$15 + 3 + \square = 20$$

$$61 - \square - 10 = 50$$

$$17 - \square - \square = 9$$

$$52 - 10 - \square = 39$$

$$45 + \square + \square = 56$$

$$32 - 2 - \square = 22$$

$$8 + \square + 10 = 21$$

$$27 + \square + 10 = 40$$

γ. Ο κυρ Παναγιώτης έφτιαξε 3 ίδια ταψιά γαλακτομπούρεκο. Όλα τα κομμάτια γαλακτομπούρεκο ήταν 36.

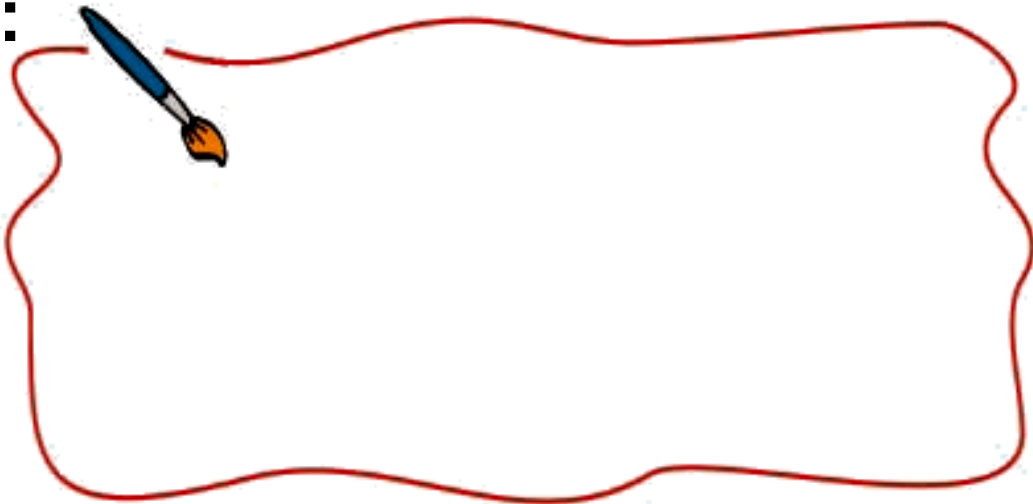
- Πόσα κομμάτια είχε κάθε ταψί;

Εκτιμώ:

Περισσότερα από 10 κομμάτια

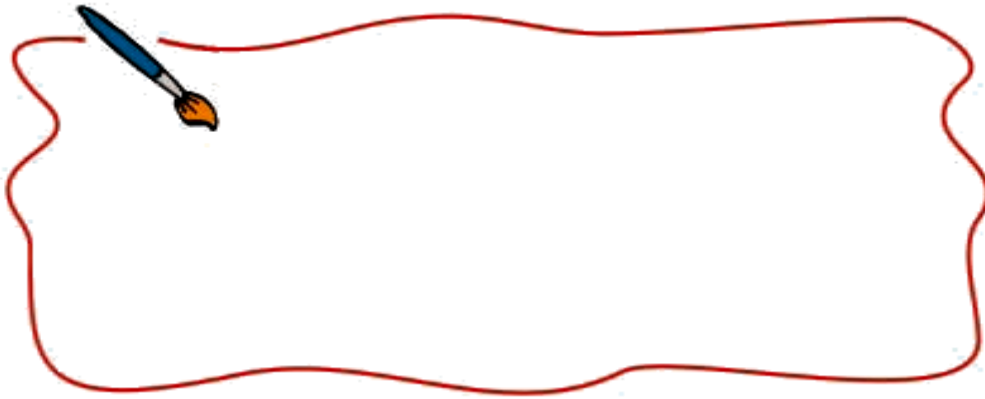
Λιγότερα από 10 κομμάτια

Ζωγραφίζω κι ελέγχω την εκτίμησή μου:

Υπολογίζω με ακρίβεια:

- Αν έφτιαχνε άλλο ένα ίδιο ταψί γαλακτομπούρεκο, πόσα συνολικά θα ήταν τα κομμάτια;

Εκτιμώ: Περίπου.....

Υπολογίζω με ακρίβεια:

δ. Στον φούρνο.

Η Ελένη αγόρασε:

1 € 10 λ.

Η Άννα αγόρασε:

1 € 60 λ.

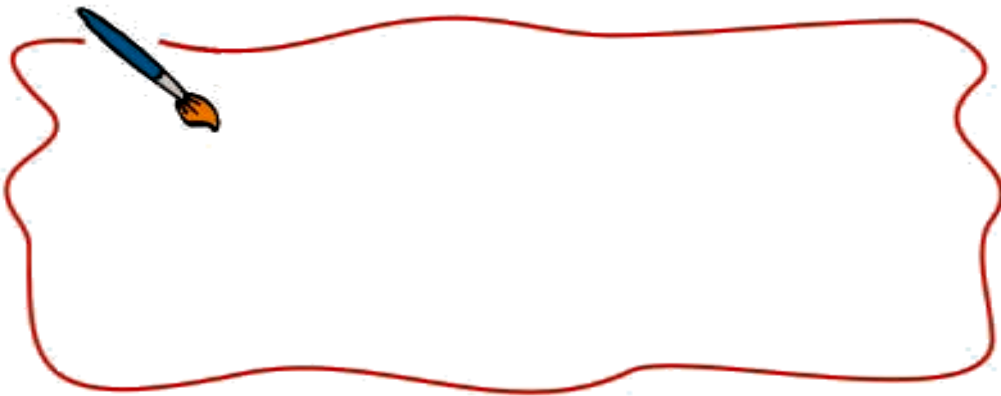

Πήρα ρέστα

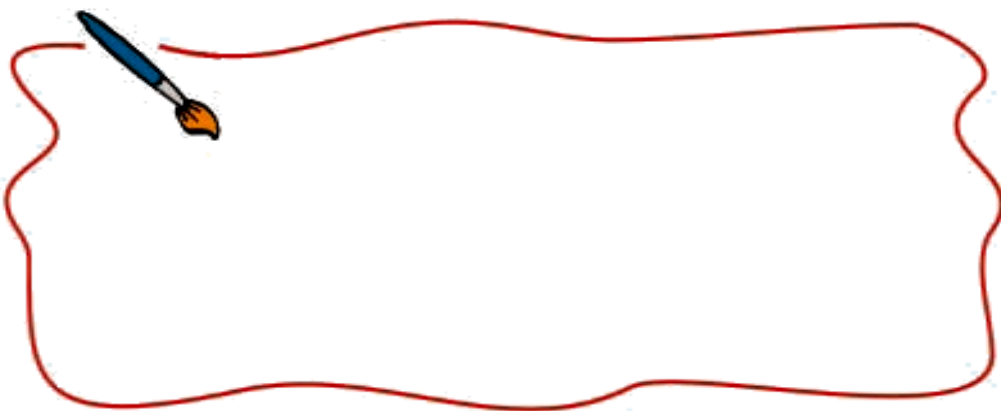

Η Άννα πήρε τόσα ρέστα όσα και η Ελένη.

- Ποιο κορίτσι έδωσε περισσότερα χρήματα; .....
- Πόσα χρήματα έδωσε στο ταμείο η Άννα; Τα ζωγραφίζω:

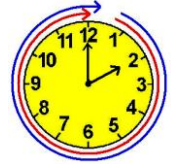

- Πόσα χρήματα έδωσε στο ταμείο η Ελένη; Τα ζωγραφίζω:

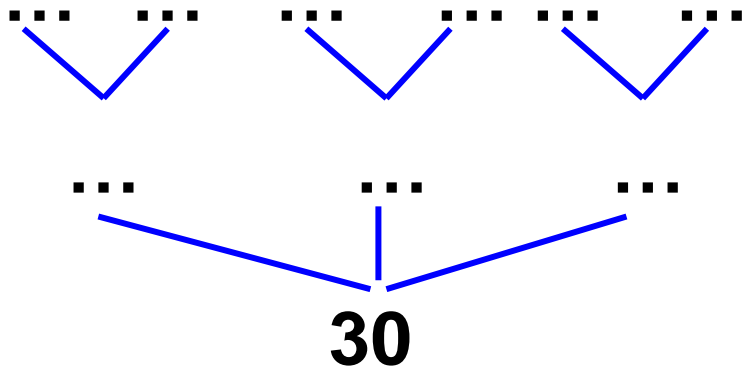
22

Αναλύω αριθμούς μέχρι το 100. Εισαγωγή στην προπαίδεια

α. Φτιάχνουμε αριθμούς με τα υλικά μας. Από πόσους ίδιους αριθμούς μπορούμε να φτιάξουμε το 30; Παρατηρώ και συμπληρώνω:

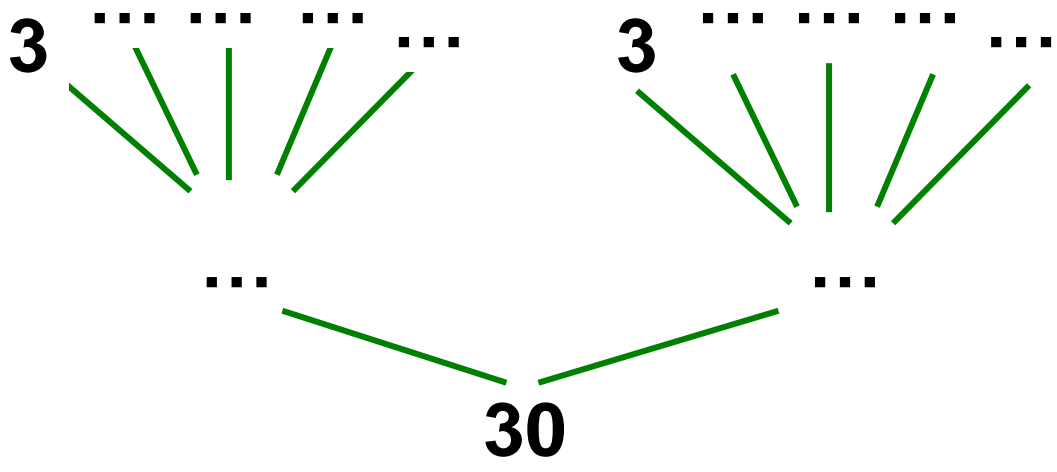
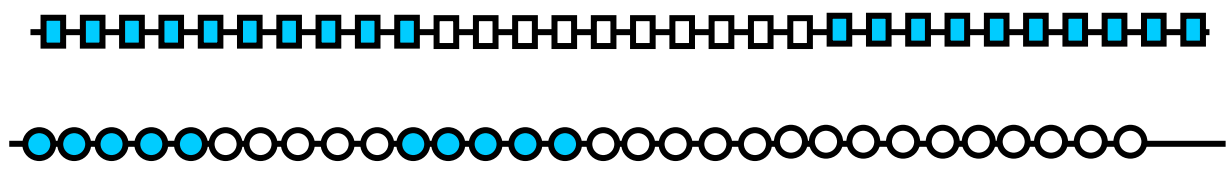
ή

30 = ... + ... + ...   **30** = 3 x ...

ή

30 = ... + ... + ... + ... + ... + ...

30 = 6 x ...

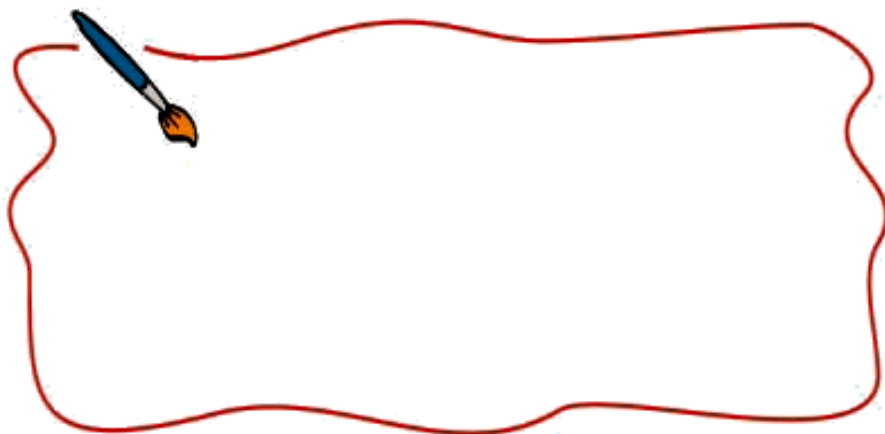

$$30 = \dots + \dots \quad \text{ή} \quad 2 \times \dots$$

$$30 = (5 \times \dots) + (5 \times \dots) = 10 \times \dots$$

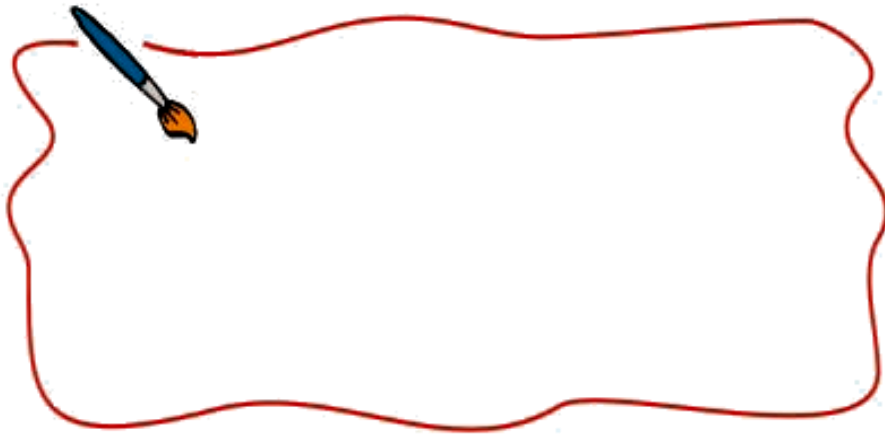

β. Η Άννα έφτιαξε με τη γιαγιά της 50 κουλουράκια. Η Άννα έφτιαξε τόσα κουλουράκια όσα και η γιαγιά. Πόσα κουλουράκια έφτιαξε η Άννα και πόσα η γιαγιά;

Υπολογίζω με αριθμούς:

- Αν τα έβαλαν σε 5 ίδια ταψάκια, πόσα κουλουράκια έβαλαν σε κάθε ταψάκι;

Υπολογίζω με αριθμούς:

Υ. Χρησιμοποιώ τη μεζούρα και υπολογίζω με τον ίδιο τρόπο.

Σαράντα έξι 46 / 19

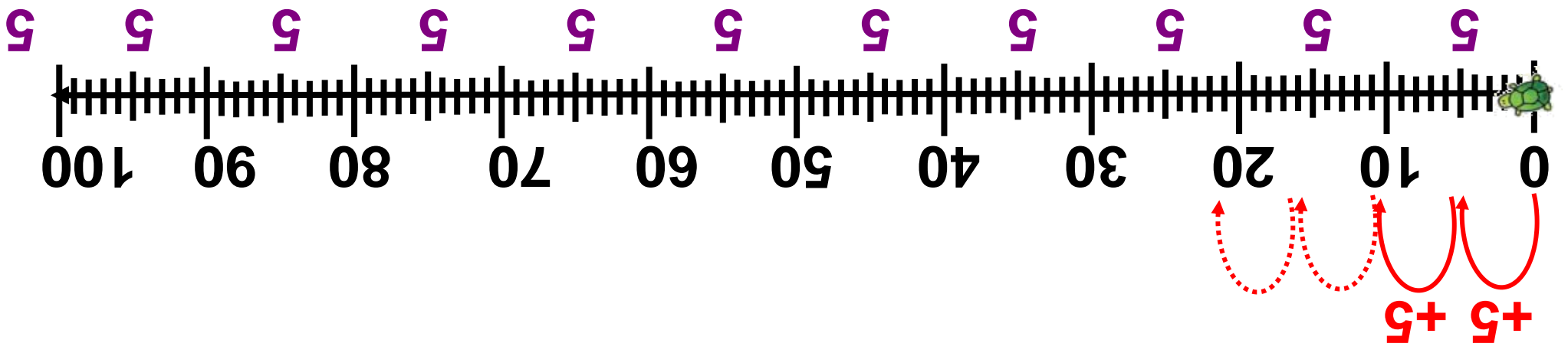
$$80 = \boxed{5} \times \boxed{} \text{ ή } \dots$$

• Για να φτάσει στο 80;

$$40 = \boxed{5} \times \boxed{} \text{ ή } \dots, 40.$$

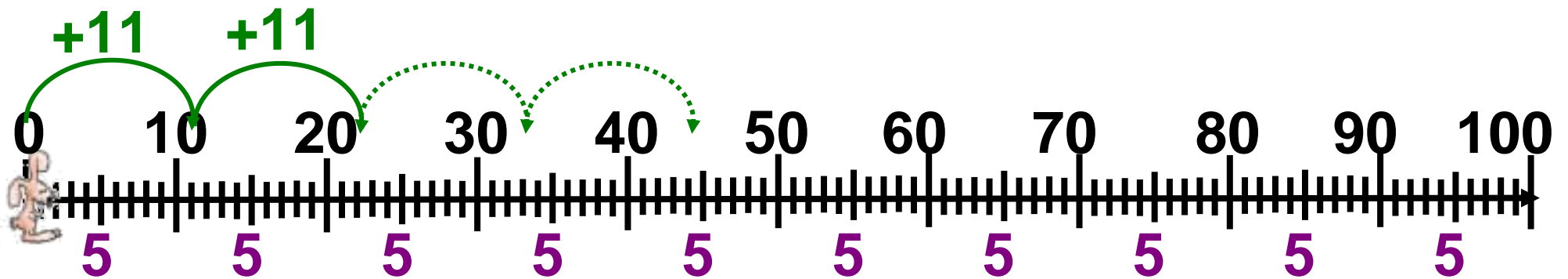
• Για να φτάσει στο 40, θα πατήσει στους αριθμούς

• Με πόσα ίδια βήματα θα φτάσει το 🐢 στο 40; ..... στο 80; .....

- Με πόσα ίδια άλματα θα φτάσει το στο 44;

- Στο 88;

Αθροιστική ανάλυση διψήφιων σε ίδιους ή διαφορετικούς όρους. Εισαγωγή στην προπαίδεια.

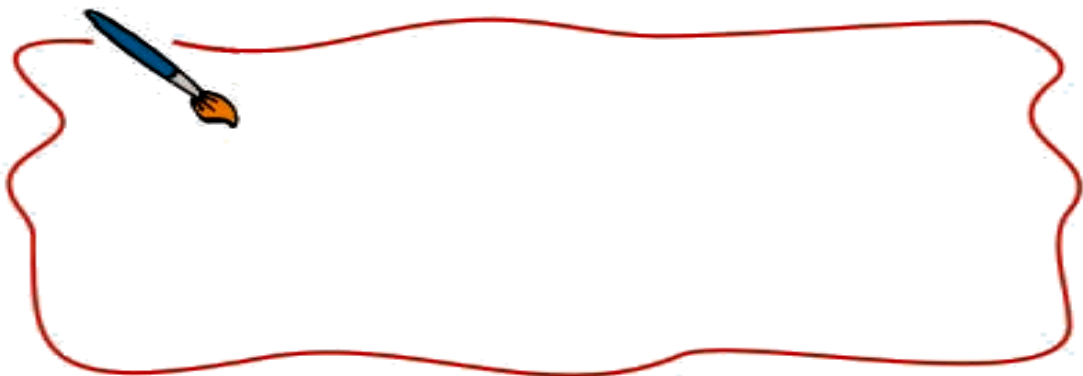
• Για να φτάσει στο 44, θα πατήσει στους αριθμούς

0, 11, ..., ..., 44. ή $\square \times \square = 44$

• Για να φτάσει στο 88;

.....
ή $\square \times \square = 88$

δ. Η μητέρα του Γιώργου αγόρασε 17 μήλα και άλλα τόσα αχλάδια. Ο Γιώργος μαζί με την αδερφή του την Ανεζίνα έφαγαν ο καθένας από 2 μήλα και 3 αχλάδια. Πόσα έμειναν: .....
Μήλα ..... Αχλάδια; .....
Φρούτα συνολικά; .....

Υπολογίζω με κάθετες πράξεις:

Μήλα που έμειναν:.....

Αχλάδια που έμειναν:.....

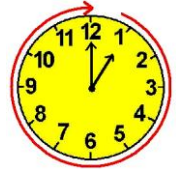

Φρούτα που έμειναν:.....

Υπολογίζω με πολλούς τρόπους: Το συμπλήρωμα του 100

23

α. Αν = 27, = 6, = 7, τότε βρίσκω ποιο μοτίβο έχει τη μεγαλύτερη αριθμητική αξία.

● Υπολογίζω:
.....+.....+.....+.....+.....+.....=.....

● Υπολογίζω:
.....+.....+.....+.....+.....+.....=.....

● Υπολογίζω:
.... + ... + ... + ... =.....

β. Παρατηρούμε προσεχτικά τα δεδομένα του πίνακα που μας δείχνει πόσα παιχνίδια μάζεψαν τα παιδιά για να προσφέρουν

τις γιορτές στο 13ο και στο 21ο
Δημοτικό Σχολείο Κερατσινίου.

Παιχνίδια	Έχουμε	Λείπουν	Σύνολο
παζλ	58 (περίπου 60)	... (περίπου 40)	100
ντόμινο	.... (περίπου....)	59 (περίπου 60)	100
αυτοκι- νητάκια	66 (περίπου 70)	.... (περίπου....)	100
κούκλες	.... (περίπου....)	73 (περίπου 70)	100

Νοεροί υπολογισμοί- Προσθαφαίρεση με εκτίμηση σε αριθμούς μέχρι το 100. Εύρεση της διαφοράς ενός διψήφιου από το 100, με το συμπλήρωμα ή με διαδοχικές αφαιρέσεις.

Πενήντα ένα 51 / 20

Με την ομάδα μου διατυπώνουμε τα 3 προβλήματα και προτείνουμε τη λύση τους.

- **1ο) Έχουμε 58 παζλ. Πόσα χρειαζόμαστε ακόμα για να έχουμε συνολικά 100 παζλ;**

Χρειαζόμαστε περίπου:

.....

**Αν θέλουμε να υπολογίσουμε ακριβώς, μας λείπουν ακόμη .....
Δηλαδή συνολικά .....**

- **2ο) Έχουμε ..... ντόμινο. Πόσα χρειαζόμαστε ακόμα για να έχουμε συνολικά 100;**

Χρειαζόμαστε περίπου:

.....

**Αν θέλουμε να υπολογίσουμε ακριβώς, μας λείπουν ακόμη.....
Δηλαδή συνολικά.....**

- **3ο) Έχουμε.....αυτοκινητάκια.
Πόσα χρειαζόμαστε ακόμα για να
έχουμε συνολικά 100;**

Χρειαζόμαστε περίπου:

.....

**Αν θέλουμε να υπολογίσουμε ακριβώς, μας λείπουν ακόμη.....
Δηλαδή συνολικά.....**

γ. Συμπληρώνω το πρόβλημα και προτείνω τη λύση του:

**Ο Άρης διαβάζει κάθε μέρα μερικές
σελίδες από το αγαπημένο του
βιβλίο «Ελληνική Μυθολογία».
Συνολικά το βιβλίο έχει 60 σελίδες.
Έχει διαβάσει ως τώρα.....σελίδες**

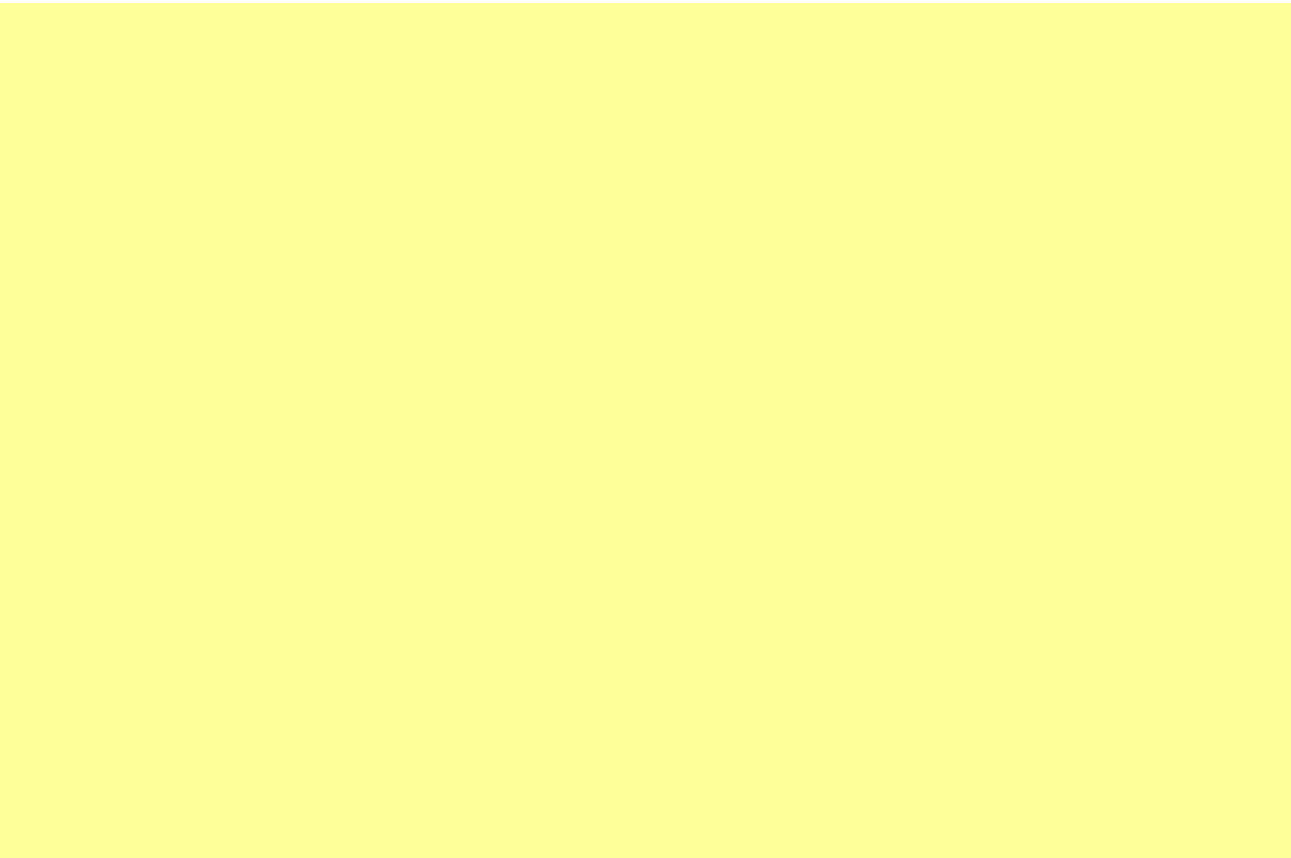
.....

.....

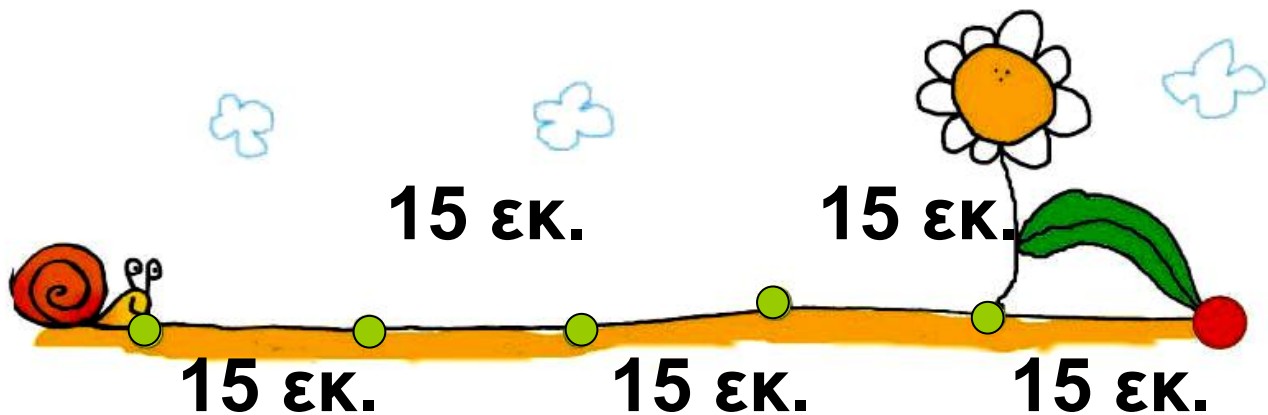
.....

.....

.....

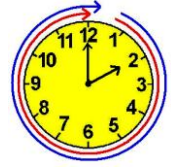
δ. Πόση απόσταση θα διανύσει το σαλιγκαράκι για να φτάσει στο φύλλο;

Υπολογίζω:

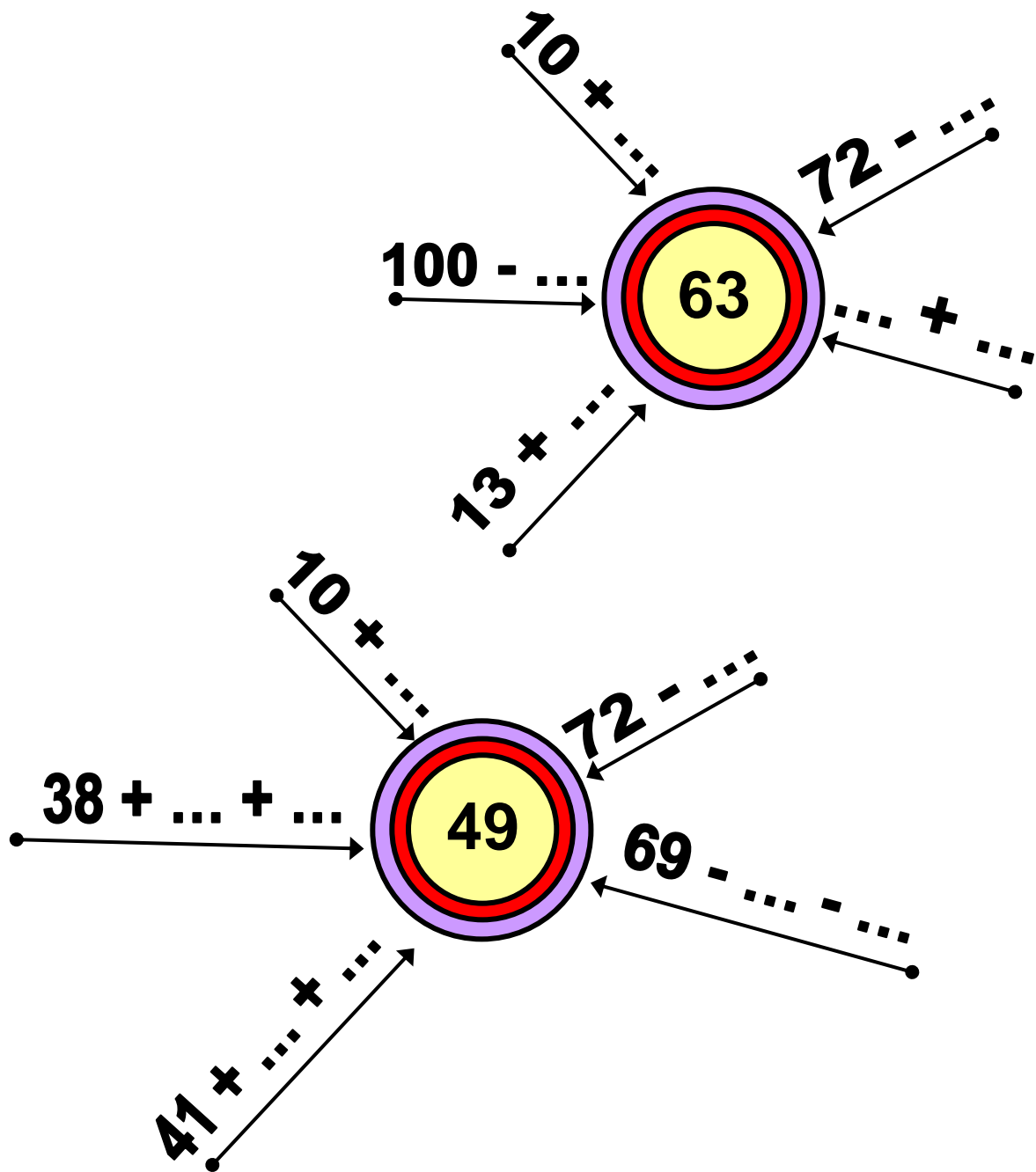

Επαναληπτικό

Κεφάλαια 16-23

α. Συμπληρώνω.

Συζητάμε στην τάξη τις
στρατηγικές που κάναμε
τους υπολογισμούς μας.

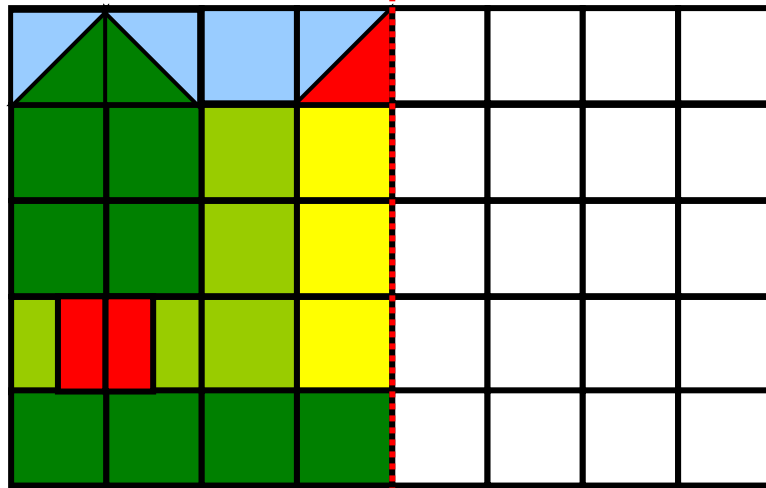
Ποια πρόσθεση με δυσκόλεψε;

.....

Ποια αφαίρεση με δυσκόλεψε;

.....

β. Χρωματίζω το συμμετρικό του.

Υπολογίζω: Πόσα είναι συνολικά τα

 ΚΟΥΤΑΚΙΑ; .....

 ΚΟΥΤΑΚΙΑ; .....

 ΚΟΥΤΑΚΙΑ; .....

 ΚΟΥΤΑΚΙΑ; .....

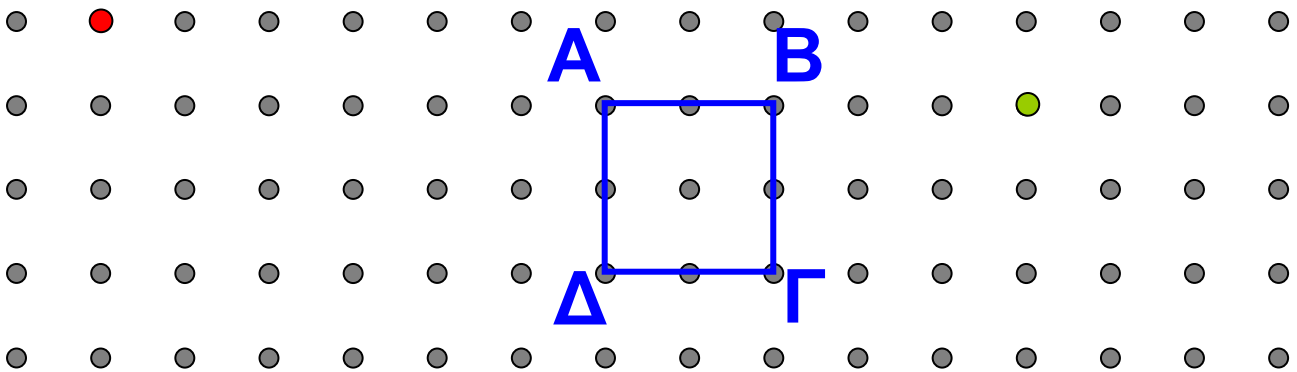
Πιο πολλά κουτάκια είναι τα

.....

Όλα τα κουτάκια είναι

.....

γ. Φτιάχνω τετράγωνα: Πρώτα ένα **τετράγωνο με διπλάσια πλευρά** από το τετράγωνο **ΑΒΓΔ**. Ύστερα ένα **τετράγωνο με μισή πλευρά** από το τετράγωνο **ΑΒΓΔ**. Τι σχέση έχουν τα τρία τετράγωνα μεταξύ τους;

Εμπέδωση - επέκταση των γνώσεων και δεξιοτήτων που διδάχτηκαν στην ενότητα.

δ. Ελέγγω αν το πρόβλημα μπορεί να λυθεί. Βάζω στο σωστό.

Στην τάξη τα παιδιά φέρνουν κουτιά για να φτιάξουν κατασκευές.

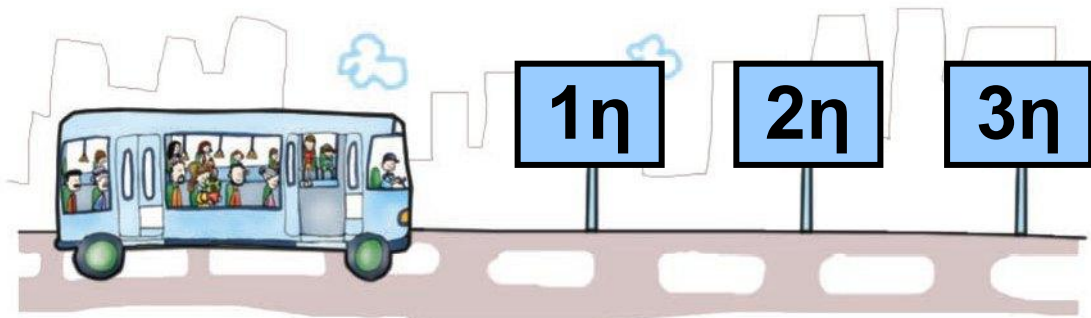
Το καθένα φέρνει από 3 κουτιά. Πόσα κουτιά μάζεψαν συνολικά τα παιδιά;

- Δεν μπορεί να λυθεί
- Μπορεί να λυθεί
- Εξηγώ την απάντησή μου:

- Το ξαναγράφω με τρόπο που να μπορούμε να το λύσουμε. Το δίνω στον διπλανό μου να το λύσει.

ε. Το λεωφορείο έχει 30 επιβάτες.

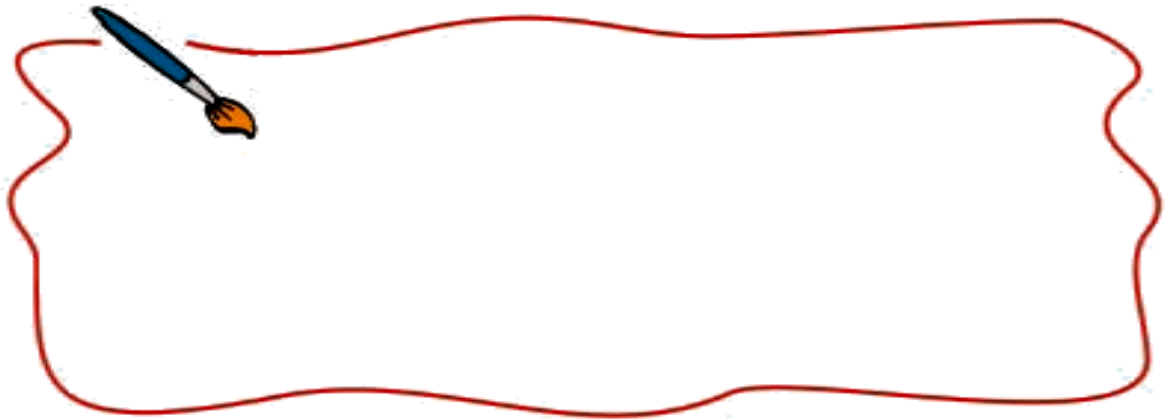
Στην 1η στάση **κατεβαίνουν 8**

Στην 2η στάση **ανεβαίνουν 5**

Στην 3η στάση **κατεβαίνουν 15**

Μετά την τρίτη στάση, πόσοι επιβάτες θα είναι μέσα στο λεωφορείο;

Περίπου.....

Υπολογίζω με αριθμούς:

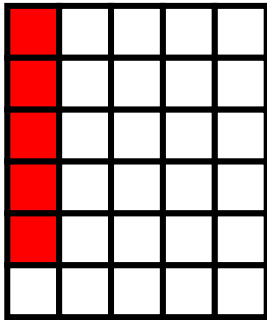
24

Βρίσκω την προπαίδεια του 10 και του 5

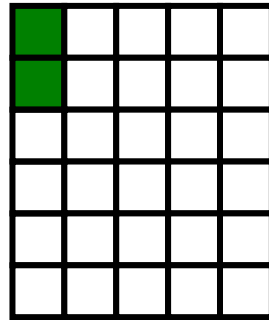
α. Υπολογίζω με τα δάχτυλα.
Ελέγχω με τη ζωγραφική
(με το αντίστοιχο χρώμα).

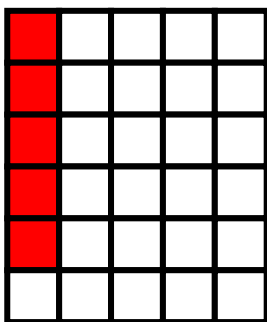
• $2 \times 5 =$

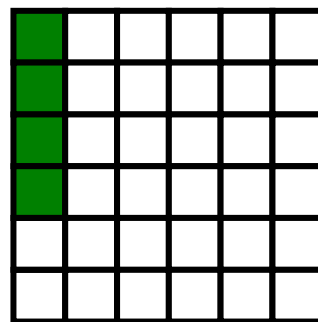
• $5 \times 2 =$

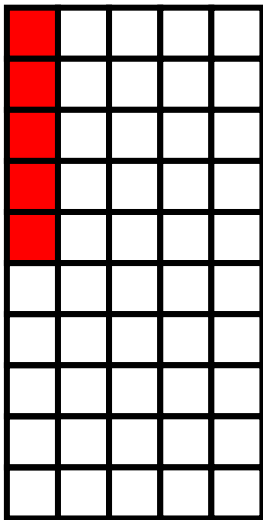
• $4 \times 5 =$

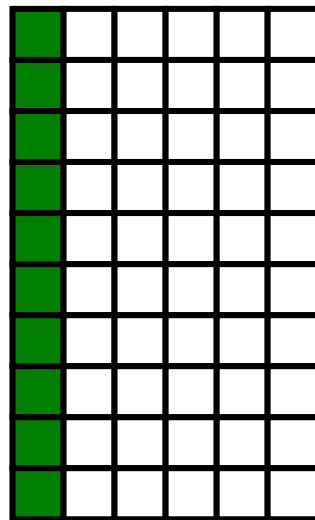
• $5 \times 4 =$

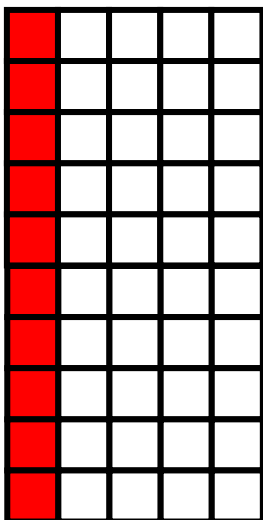
• $4 \times 5 = \boxed{\dots}$

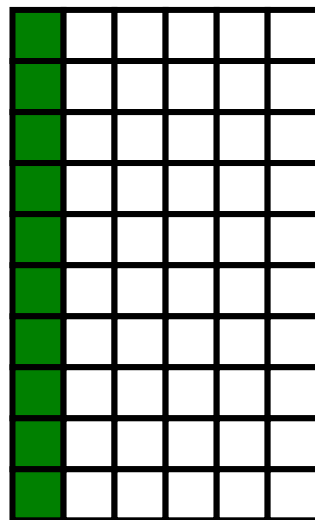
• $4 \times 10 = \boxed{\dots}$

• $3 \times 10 = \boxed{\dots}$

• $4 \times 10 = \boxed{\dots}$

Η προπαίδεια του 5 και του 10 αξιοποιώντας τη σχέση μισού - διπλάσιου. Αντιμεταθετική ιδιότητα στον πολλαπλασιασμό.

β. Υπολογίζω με τα δάχτυλα την προπαίδεια του 5 και του 10. Παρατηρώ τα αποτελέσματα σε κάθε ζευγάρι.

$1 \times 5 = \square$

$1 \times 10 = \square$

$2 \times 5 = \square$

$2 \times 10 = \square$

$3 \times 5 = \square$

$3 \times 10 = \square$

$4 \times 5 = \square$

$4 \times 10 = \square$

$5 \times 5 = \square$

$5 \times 10 = \square$

$6 \times 5 = \square$

$6 \times 10 = \square$

$7 \times 5 = \square$

$7 \times 10 = \square$

$8 \times 5 = \square$

$8 \times 10 = \square$

$9 \times 5 = \square$

$9 \times 10 = \square$

$10 \times 5 = \square$

$10 \times 10 = \square$

γ. Αντιστοιχίζω όσα αποτελέσματα είναι ίσα. Ελέγχω με όποιον τρόπο θέλω.

$2 \times 5 = \square \bullet$

$\bullet 10 \times 3 = \square$

$3 \times 10 = \square \bullet$

$\bullet (10 \times 5) + 5 = \square$

$11 \times 5 = \square \bullet$

$\bullet 5 + 5 = \square$

$7 \times 10 = \square \bullet$

$\bullet (5 \times 10) + 10 + 10 = \square$

$8 \times 5 = \square \bullet$

$\bullet (10 \times 5) - 5 - 5 = \square$

δ. Πότε εισέπραξε η μητέρα της Ζωής περισσότερα χρήματα, το πρωί ή το απόγευμα; (1 κανάτα κοστίζει 30 €, 1 πιάτο κοστίζει 25 €).

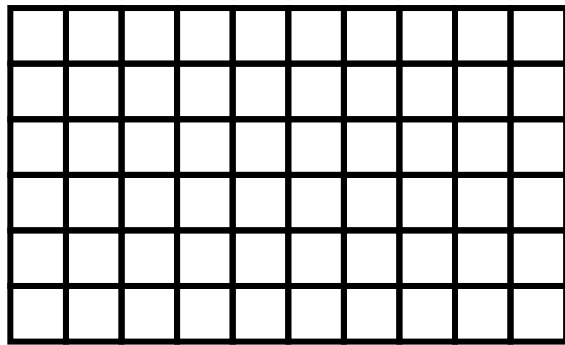
**Πούλησα 3 κανάτες
το πρωί και 3 πιάτα
το απόγευμα.**

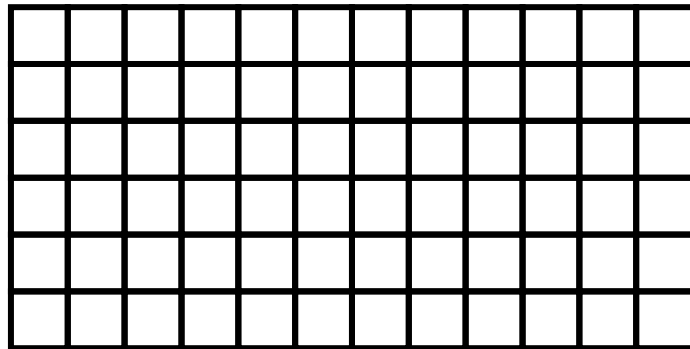
Υπολογίζω με αριθμούς:

ε. Υπολογίζω με τα δάχτυλα και ελέγχω με τη ζωγραφική (με το αντίστοιχο χρώμα).

• $3 \times 5 = \square$ • $6 \times 5 = \square$

• $12 \times 5 = \square$

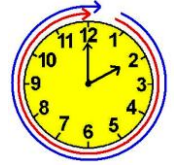

Τι παρατηρούμε για τα αποτελέσματα;

25

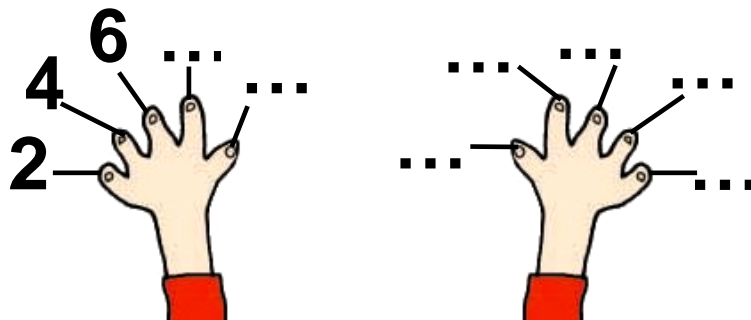
Βρίσκω την προπαίδεια του 2 και του 4

α. Βρίσκω με τα δάχτυλα τις αριθμητικές σειρές

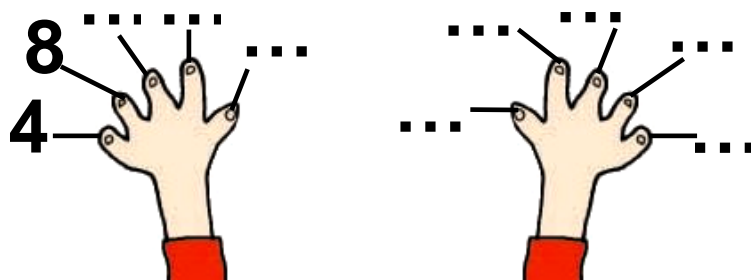
του 2:   0,   2,   4,   6, ...

.....

του 4:   0,   4,   8,   12, ...

.....

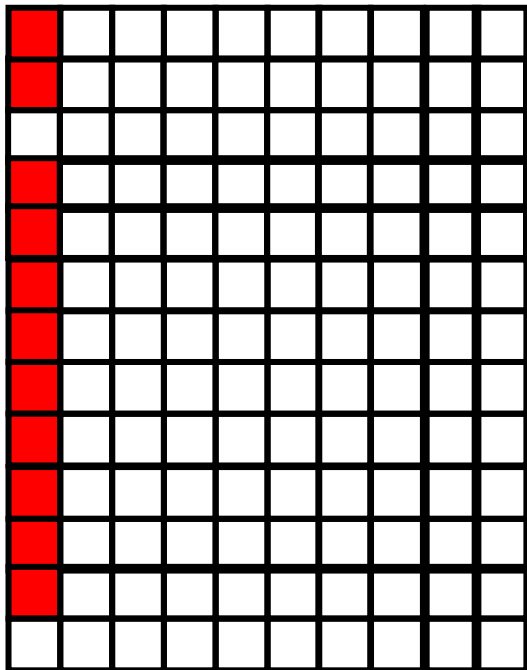
και συμπληρώνω στον πίνακα την προπαίδεια:

φορές	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
το 2:	0	2	4	...	...	...	...	...	...	...	...	...
το 4:	0	4	8	...	...	...	...	...	...	...	...	...

β. Ζωγραφίζω στο πλέγμα με το ίδιο χρώμα τα γινόμενα.

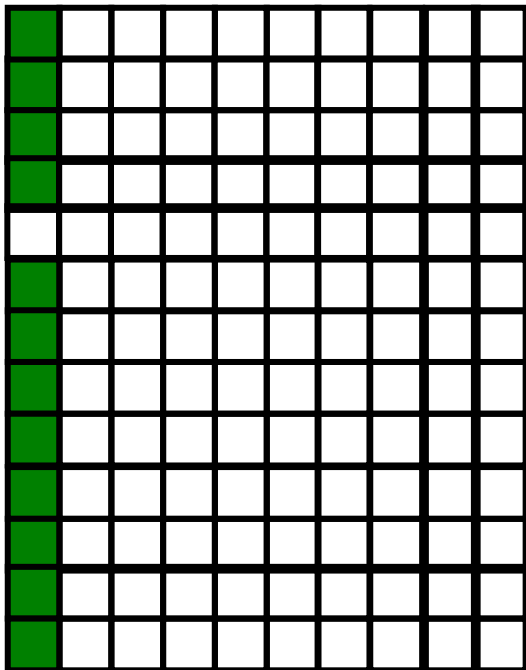
$$9 \times 2 = \dots$$

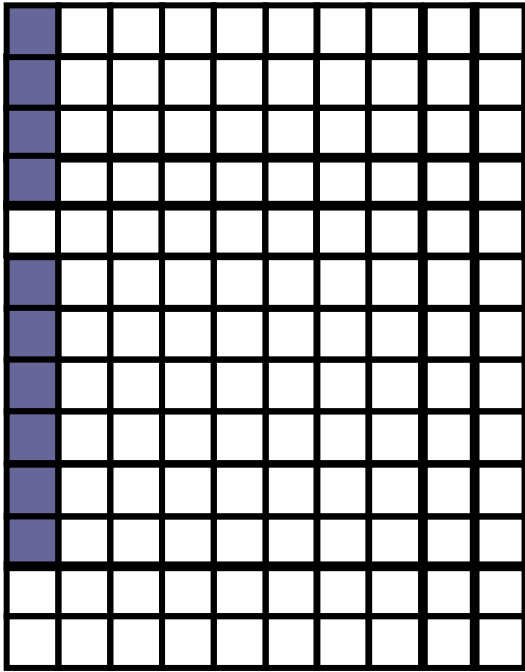
$$2 \times 9 = \dots$$

$$8 \times 4 = \dots$$

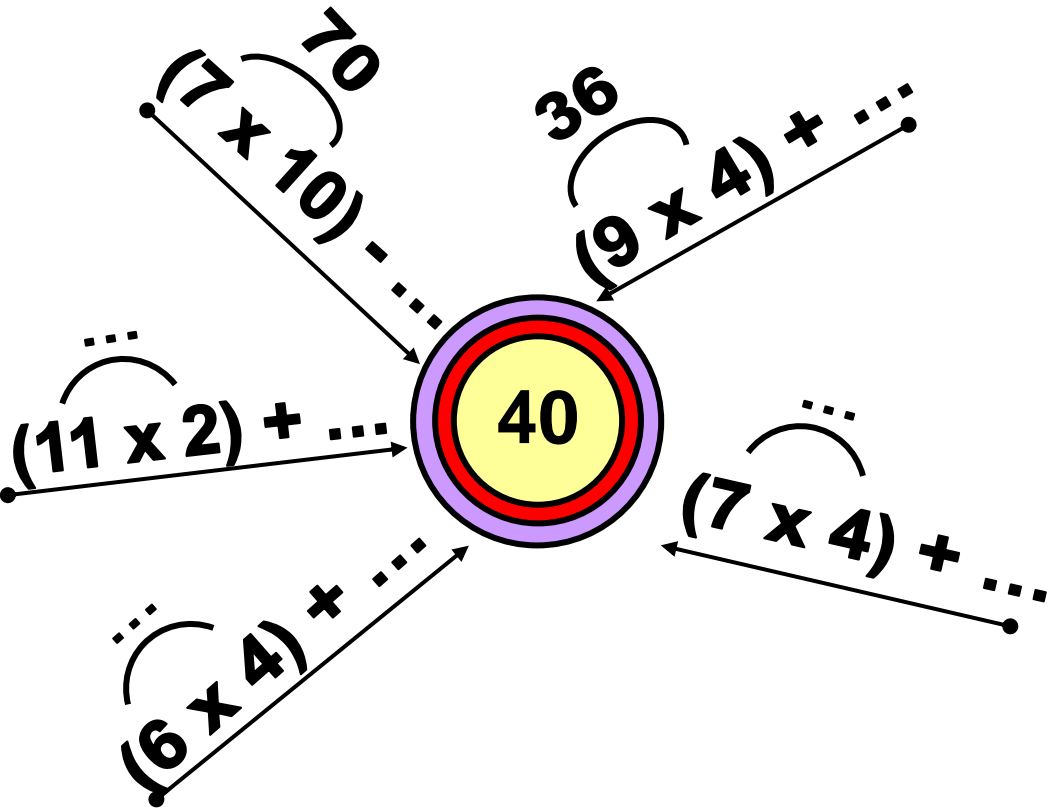
$$4 \times 8 = \dots$$

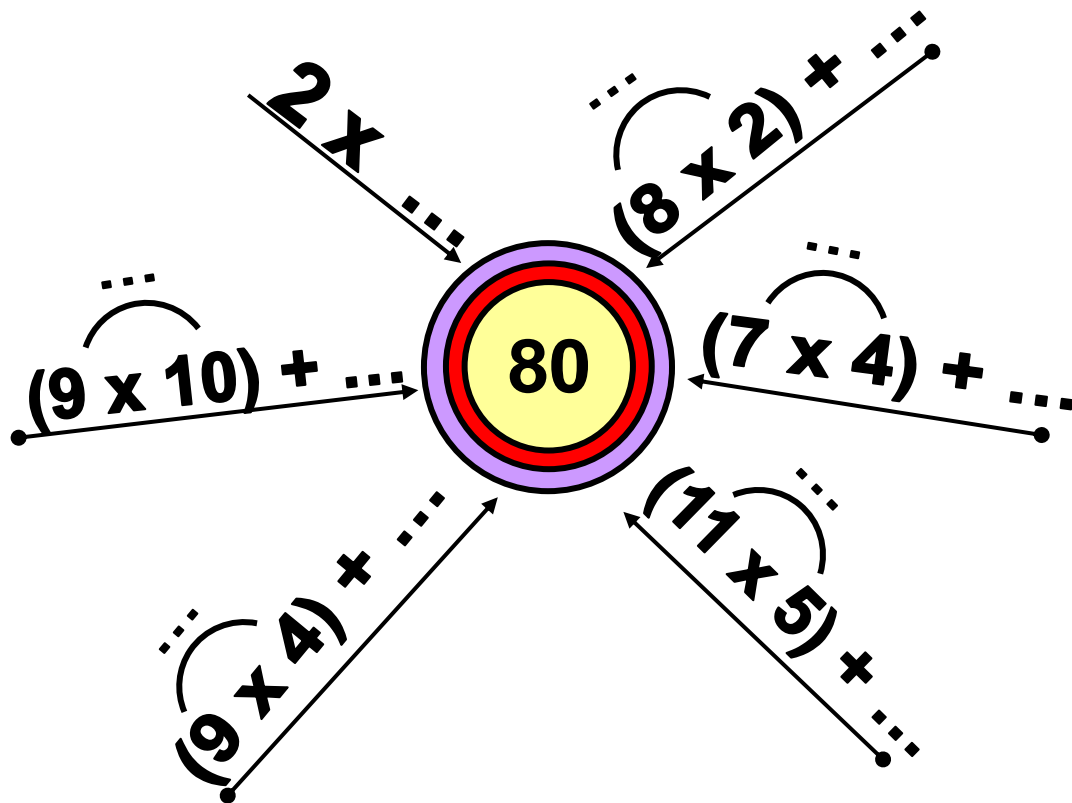

$6 \times 4 = \dots$
 $4 \times 6 = \dots$

Υ. Συμπληρώνω τους αριθμούς που λείπουν.

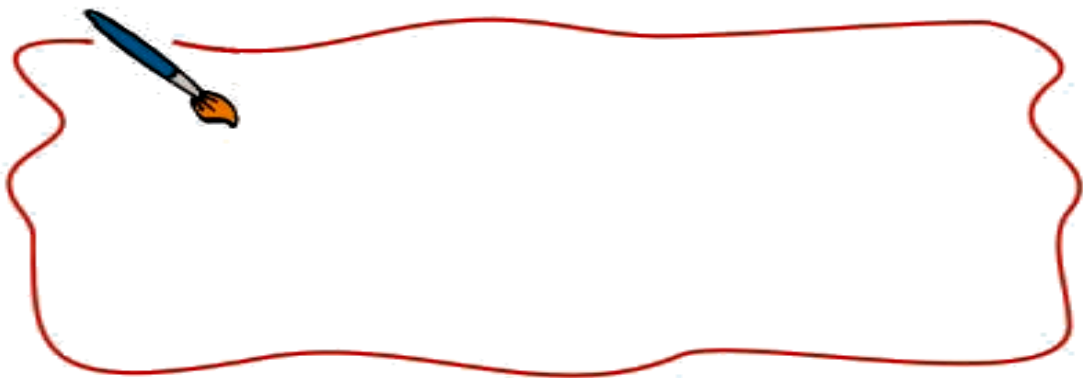
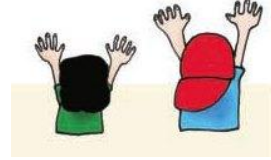

Η προπαίδεια του 2 και του 4
αξιοποιώντας τη σχέση μισού -
διπλάσιου. Διαχείριση αριθμών.
Η αντιμετάθεση στον
πολλαπλασιασμό.

δ. Τα 2 παιδιά έχουν συνολικά
4 χέρια. Τα 8 παιδιά πόσα χέρια
έχουν συνολικά;
Ζωγραφίζω και λύνω
το πρόβλημα.

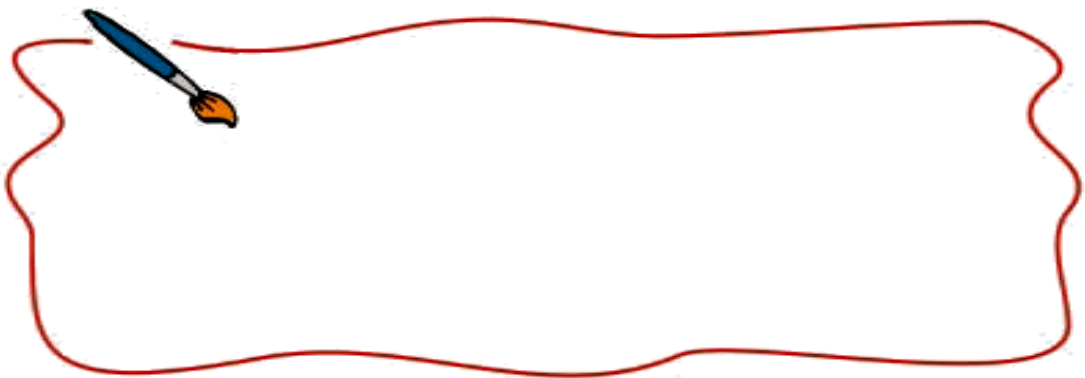

Υπολογίζω με αριθμούς:

ε. Όλα τα παιδιά στην παρέα

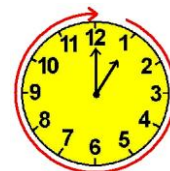
αγόρασαν: ένα **2 €** και **4 €**

Τα παιδιά ήταν 8. Πόσα χρήματα πλήρωσαν;

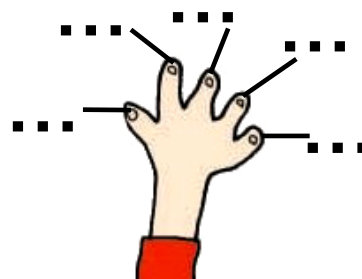
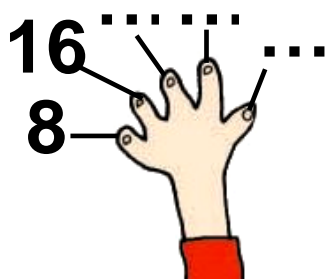
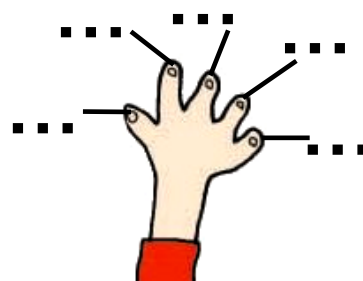
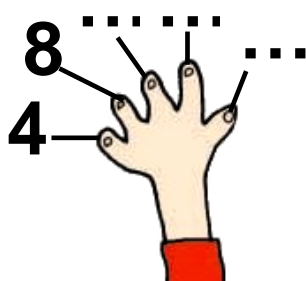
Υπολογίζω με αριθμούς:

α. Υπολογίζω την προπαίδεια του 4 και του 8.

- Με τα δάχτυλα:

Η προπαίδεια του 8 αξιοποιώντας την προπαίδεια του 4. Η αντιμετάθεση στον πολλαπλασιασμό.

- Στην αριθμογραμμή:

του 4: 0, 4, 8, 12, ..., ..., ..., ..., ...,
 ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ...,

του 8: 0, 8, 16, 24, ..., ..., ..., ..., ...,
 ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ...,

- Στον πίνακα:

φορές	0	1	2	3	4	5
Το 4:	0	4	8			

φορές	6	7	8	9	10	11
το 4:						

φορές	0	1	2	3	4	5
το 8:	0	8	16			

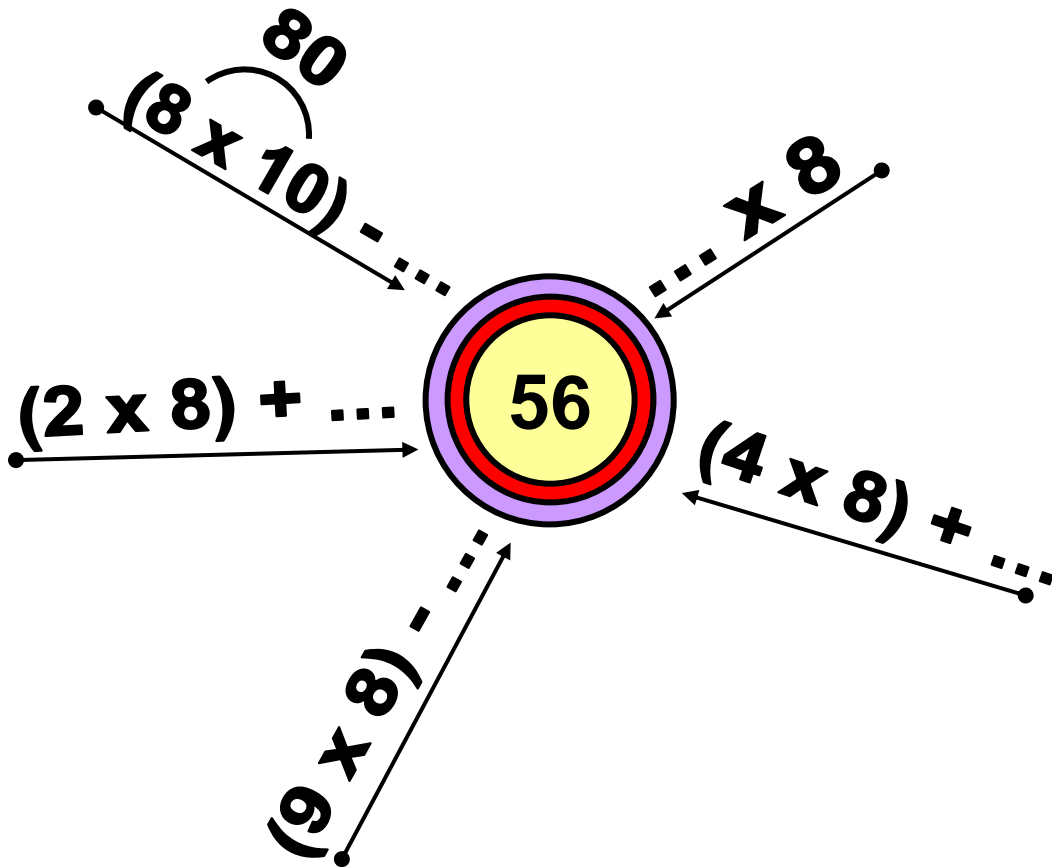
φορές	6	7	8	9	10	11
το 8:						

- Τι παρατηρούμε για τα αποτελέσματα;

β.

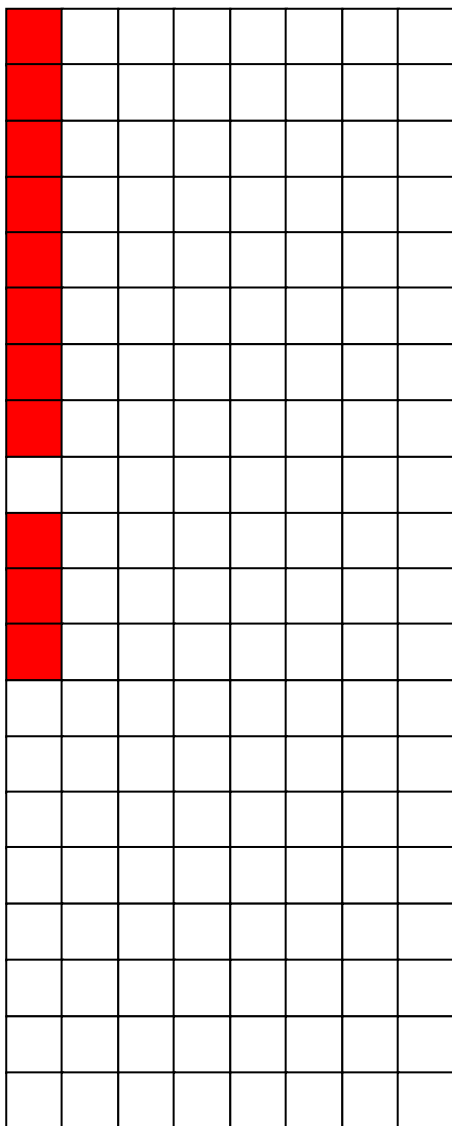
Συμπληρώνω
τους αριθμούς που λείπουν.

γ. Ζωγραφίζω στο πλέγμα με το ίδιο χρώμα τα γινόμενα.

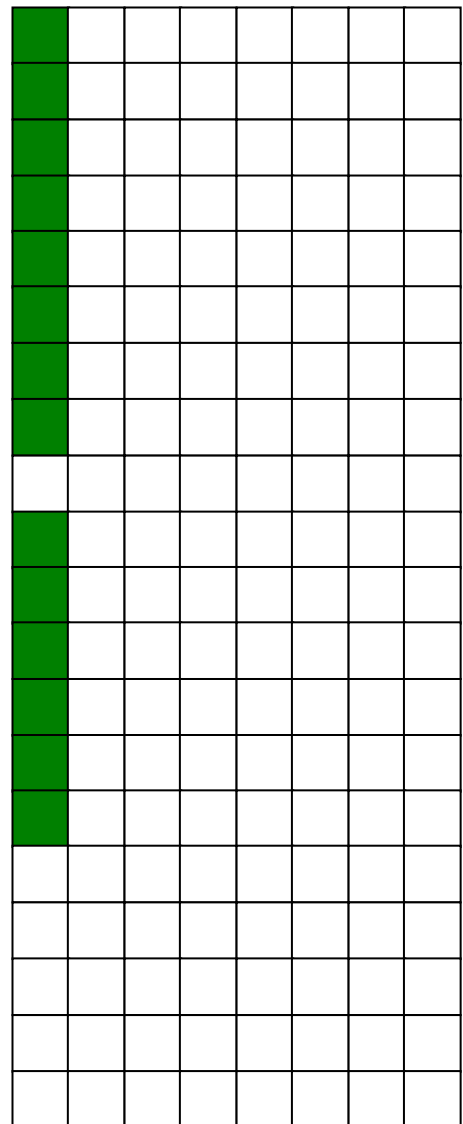
$$3 \times 8 = \dots$$

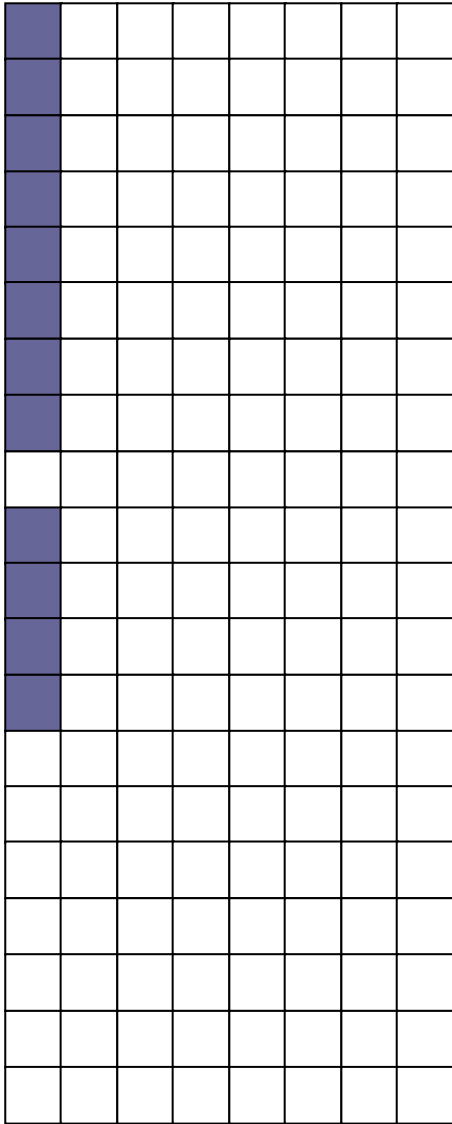
$$8 \times 3 = \dots$$

$$6 \times 8 = \dots$$

$$8 \times 6 = \dots$$

$$9 \times 8 = \dots$$

$$9 \times 4 = \dots$$

δ. Ένα χταπόδι έχει 8 πόδια.
Πόσα πόδια έχουν:

12 χταπόδια; .....

6 χταπόδια; .....

• Μια θαλάσσια χελώνα έχει 4 πόδια.

Πόσα πόδια έχουν:

12 θαλάσσιες χελώνες; .....

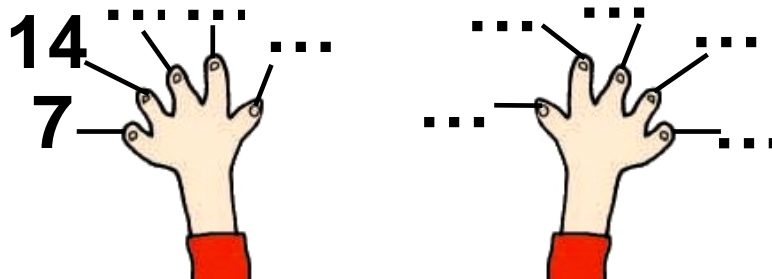
6 θαλάσσιες χελώνες; .....

α. Υπολογίζω την προπαίδεια του 2, του 5 και του 7.

- Με τα δάχτυλα:

- Στην αριθμογραμμή:

του 2: $0, \overset{+2}{\curvearrowright} 2, \overset{+2}{\curvearrowright} 4, \overset{+2}{\curvearrowright} 6, \dots, \dots, \dots,$
 $\dots, \dots, \dots, \dots, \dots, \dots, \dots,$

του 5: $0, \overset{+5}{\curvearrowright} 5, \overset{+5}{\curvearrowright} 10, \overset{+5}{\curvearrowright} 15, \dots, \dots, \dots,$
 $\dots, \dots, \dots, \dots, \dots, \dots, \dots,$

 του 7: 0, 7, 14, 21, ..., ..., ...,

 ..., ..., ..., ..., ..., ..., ...

• Με πίνακα

φορές το 7	0	1	2	3	4	5	6
βρίσκω:	0	7					

φορές το 7	7	8	9	10	11	12
βρίσκω:						

Η προπαίδεια του 7 αξιοποιώντας την προπαίδεια του 2 και του 5.

β. Η εβδομάδα έχει 7 ημέρες.
Υπολογίζω πόσες μέρες έχουν

- οι 4 εβδομάδες (ή περίπου 1 μήνας);

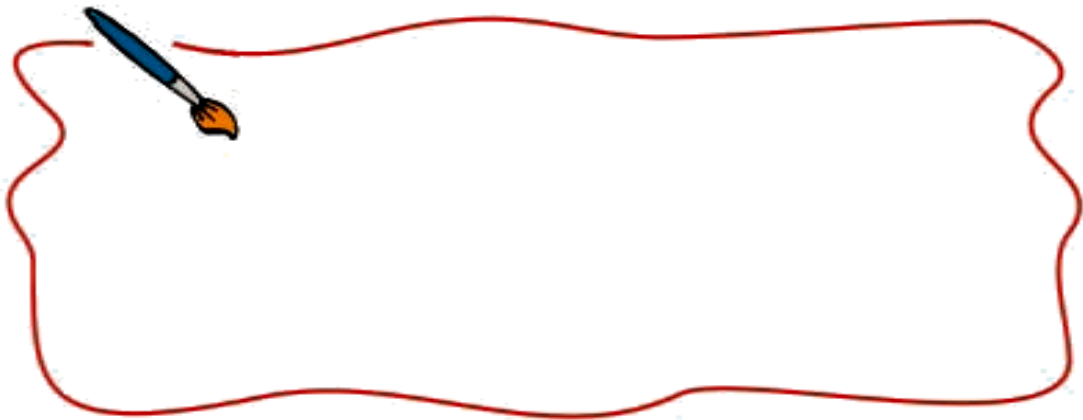
- οι 8 εβδομάδες (ή περίπου 2 μήνες);

- οι 12 εβδομάδες (ή περίπου 3 μήνες);

γ. Ο Νικόλας κάθε εβδομάδα βάζει
στον κουμπαρά του

Πόσα χρήματα θα έχει στον
κουμπαρά του μετά από 9
εβδομάδες;

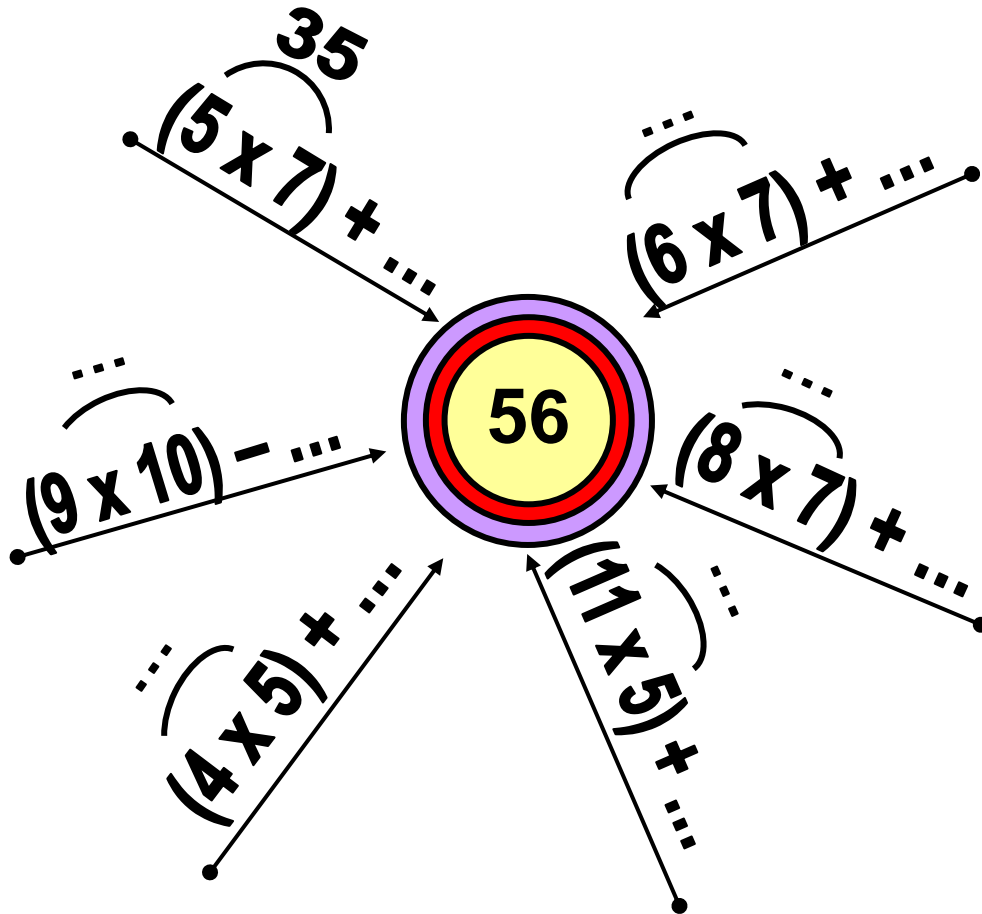

Υπολογίζω με αριθμούς:

δ.

Συμπληρώνω
τους αριθμούς που λείπουν.

ε. Ο Κωνσταντίνος διαβάζει κάθε
μέρα 7 σελίδες από ένα βιβλίο.
Αν διαβάζει με τον ίδιο ρυθμό:

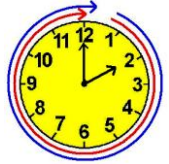
Ογδόντα τέσσερα 84 / 31

- Πόσες σελίδες θα διαβάσει σε 5 μέρες;

- Πόσες σελίδες θα διαβάσει σε 10 μέρες;

- Πόσες σελίδες θα διαβάσει σε 15 μέρες;

α. Βρίσκω με όποιον τρόπο
θέλω.

$1 \times 3 = \boxed{\dots\dots}$

$1 \times 6 = \boxed{\dots\dots}$

$2 \times 3 = \boxed{\dots\dots}$

$2 \times 6 = \boxed{\dots\dots}$

$3 \times 3 = \boxed{\dots\dots}$

$3 \times 6 = \boxed{\dots\dots}$

$4 \times 3 = \boxed{\dots\dots}$

$4 \times 6 = \boxed{\dots\dots}$

$5 \times 3 = \boxed{\dots\dots}$

$5 \times 6 = \boxed{\dots\dots}$

$6 \times 3 = \boxed{\dots\dots}$

$6 \times 6 = \boxed{\dots\dots}$

$7 \times 3 = \boxed{\dots\dots}$

$7 \times 6 = \boxed{\dots\dots}$

$8 \times 3 = \boxed{\dots\dots}$

$8 \times 6 = \boxed{\dots\dots}$

$9 \times 3 = \boxed{\dots\dots}$

$9 \times 6 = \boxed{\dots\dots}$

$10 \times 3 = \boxed{\dots\dots}$

$10 \times 6 = \boxed{\dots\dots}$

$11 \times 3 = \boxed{\dots\dots}$

$11 \times 6 = \boxed{\dots\dots}$

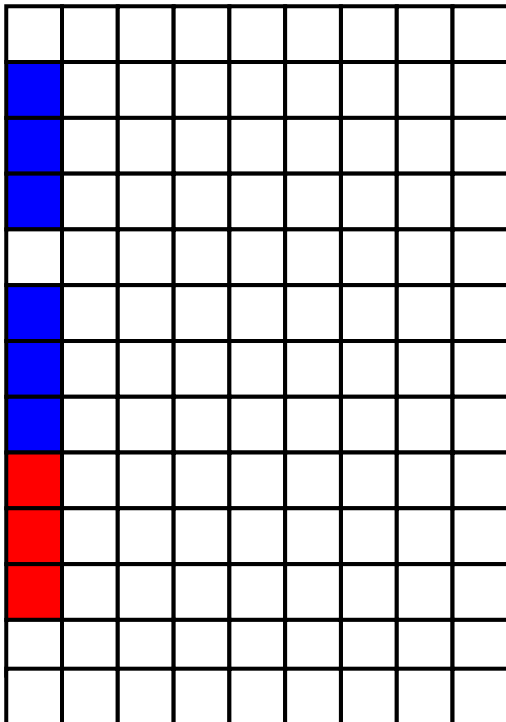

Μπορώ να υπολογίσω την προπαίδεια του 6 με την προπαίδεια του 3 και στη συνέχεια να διπλασιάσω.

Μπορούμε όμως να την υπολογίσουμε από την προπαίδεια του 5 και την προπαίδεια του 1 και μετά να προσθέσουμε.

β. Ζωγραφίζω στο πλέγμα με το ίδιο χρώμα τα γινόμενα.

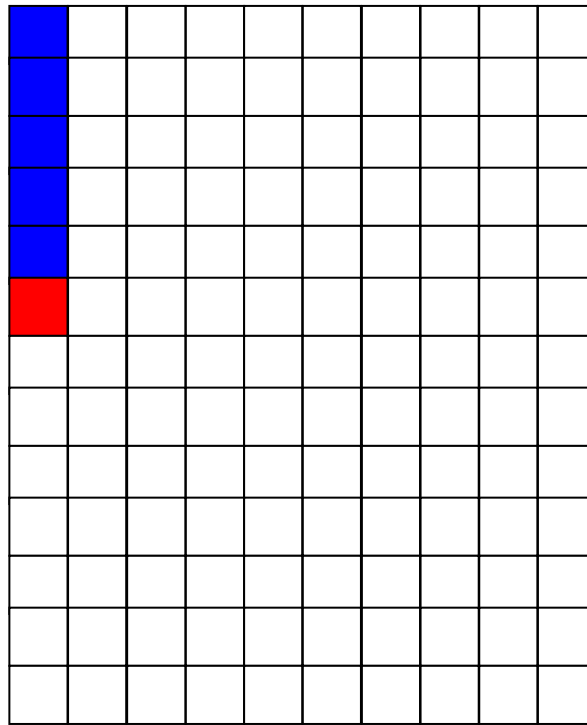
$$7 \times 3 = \square$$

$$7 \times 6 = \square$$

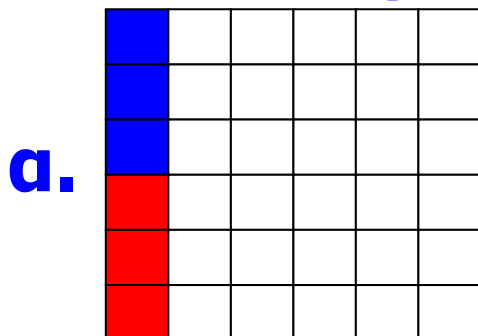
$$7 \times 5 = \square$$

$$7 \times 1 = \square$$

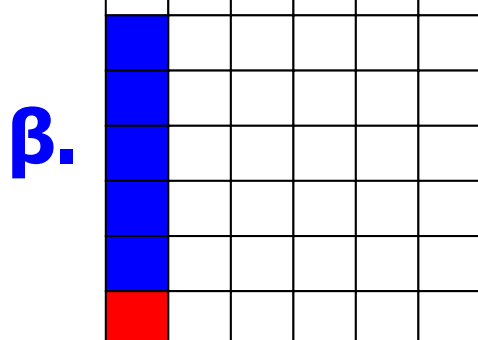
$$7 \times 6 = \square$$

Με δύο τρόπους:

$$5 \times 6 = \square$$

Υ. Αντιστοιχίζω όσα είναι ίσα.

$6 \times 3 = \square \bullet$

$\bullet 11 \times 6 = \square$

$8 \times 3 = \square \bullet$

$\bullet (3 \times 3) + 3 + 3 + 3 = \square$

$60 + 6 = \square \bullet$

$\bullet (10 \times 6) - 6 - 6 = \square$

$5 \times 6 = \square \bullet$

$\bullet (10 \times 6) + 6 = \square$

Η προπαίδεια του 3 και του 6 αξιοποιώντας τη σχέση του μισού - διπλάσιου. Η έννοια του πολλαπλάσιου.

δ. Σε κάθε κουτί χωράνε 6 μαρκαδόροι. Πόσοι μαρκαδόροι χωράνε σε 9 ίδια κουτιά;

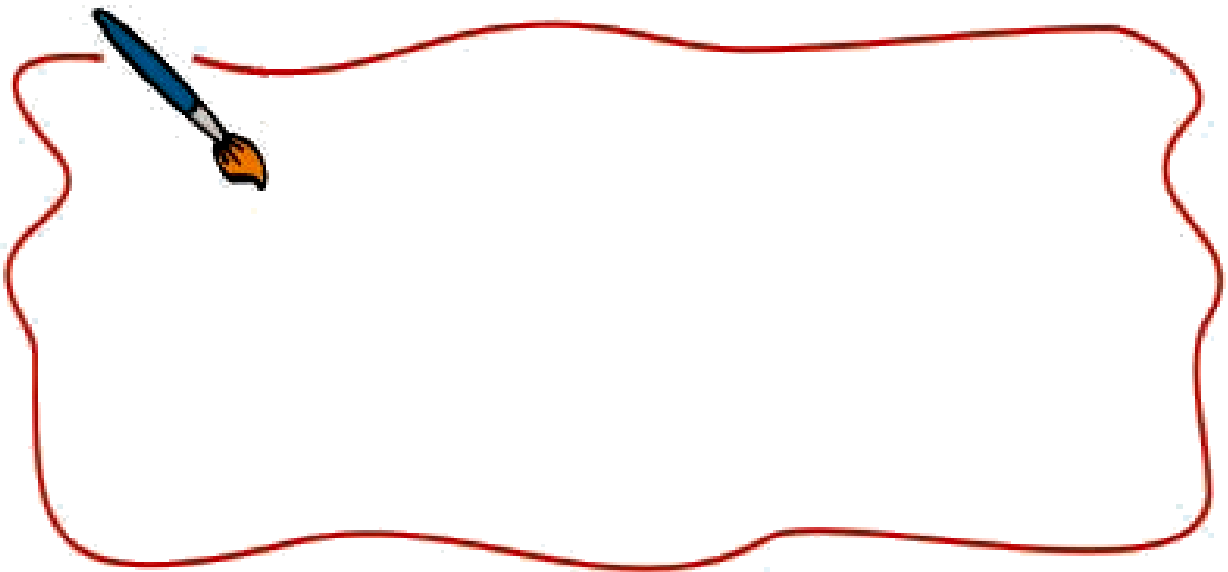
- Πόσα ίδια κουτιά θα χρειαστούμε για τους 72 μαρκαδόρους;

Κουτιά	Μαρκαδόροι
1	6
2	...
3	...
4	...

Κουτιά	Μαρκαδόροι
5	...
6	...
7	...
8	...

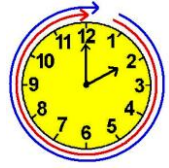
ε. Στην τάξη του τα παιδιά έφτιαξαν κολάζ με θέμα «Η γειτονιά μου». Κάθε παιδί ζωγράφισε: 3 σπιτάκια, 1 δέντρο και 2 παιδάκια.

- Αν τα αγόρια ήταν 7 και τα κορίτσια 5, πόσες συνολικά ζωγραφιές κόλλησαν τα παιδιά στο κολάζ;

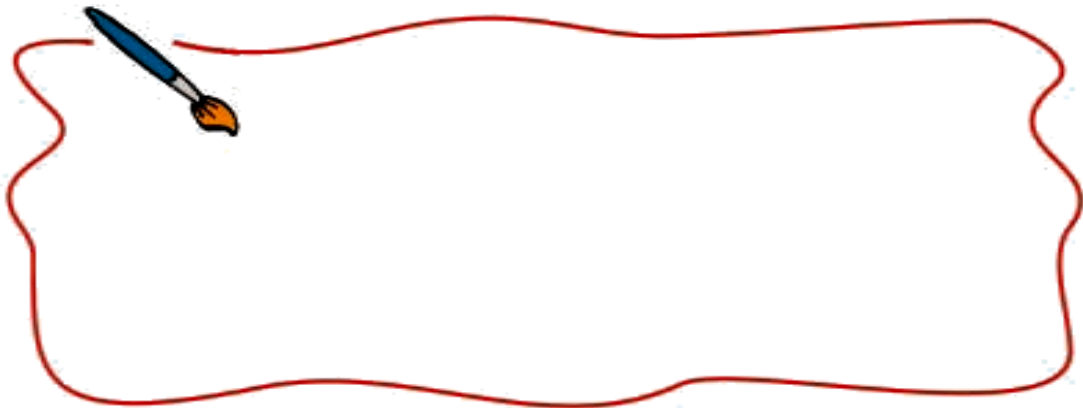
Επαναληπτικό

Κεφάλαια 24-28

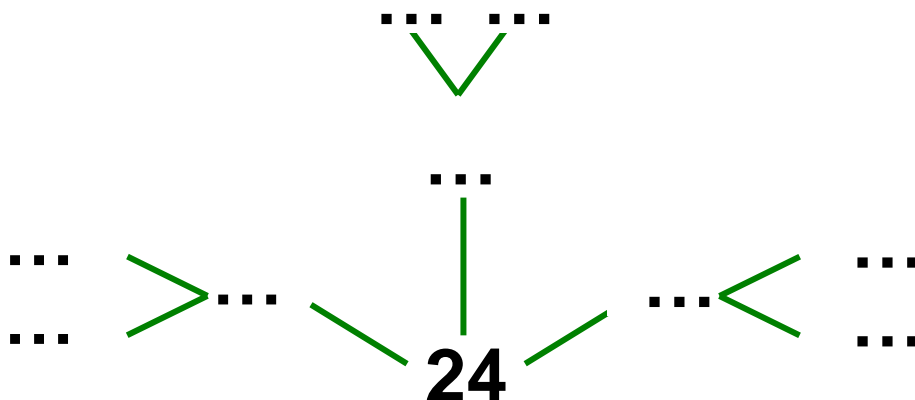

α. Με 24 τριαντάφυλλα πόσες ίδιες ανθοδέσμες μπορούμε να φτιάξουμε; Προτείνω 2 διαφορετικούς τρόπους.

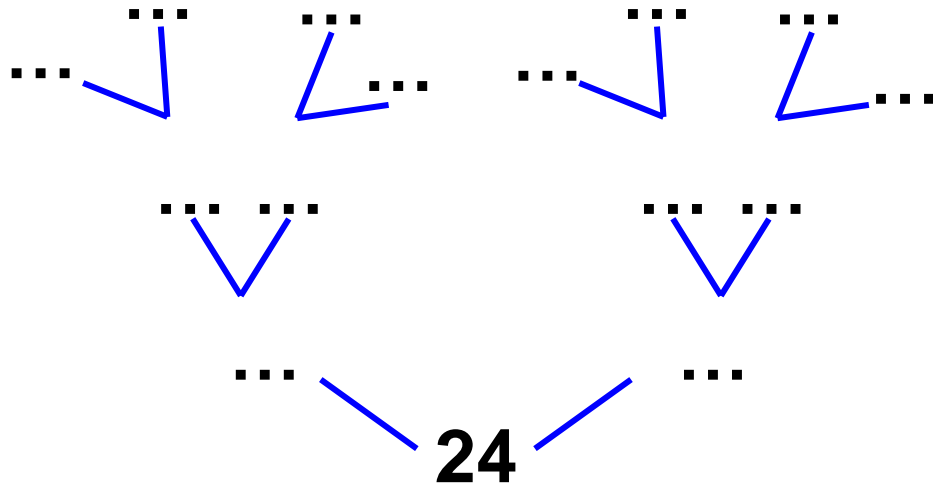
- 1ος τρόπος: με ζωγραφική

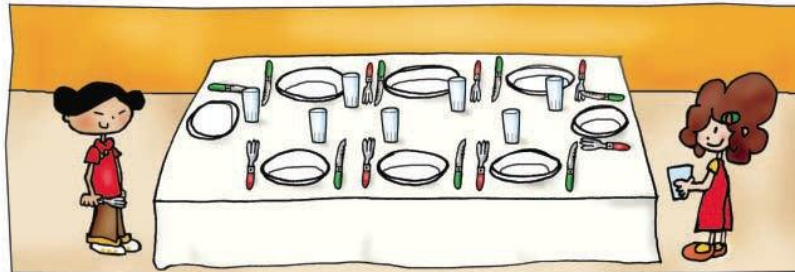
- 2ος τρόπος: με μαγικά δέντρα

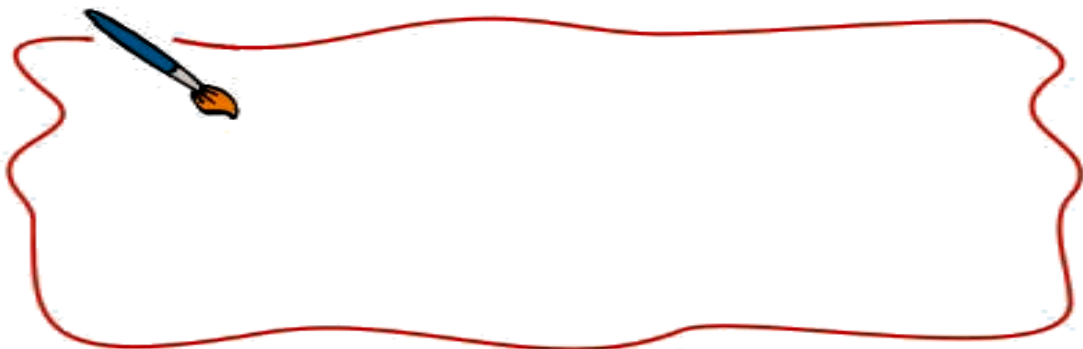
Ενενήντα δύο 92 / 34

β. Στο τραπέζι τα παιδιά βάζουν πιάτα για 8 άτομα. Δίπλα σε κάθε πιάτο βάζουν 1 μαχαίρι, 1 πιρούνι και 1 ποτήρι.

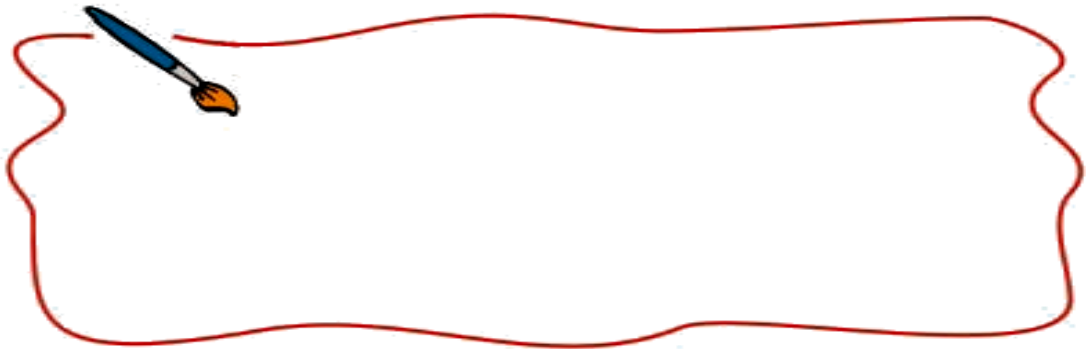

- Πόσα πράγματα έβαλαν συνολικά τα παιδιά πάνω στο τραπέζι;

Υπολογίζω:

- Αν έβαζαν πιάτα για τα μισά άτομα, πόσα πράγματα θα είχε πάνω στο τραπέζι;

Υπολογίζω:

Εμπέδωση - επέκταση των γνώσεων και δεξιοτήτων που διδάχτηκαν στην ενότητα.

γ. Ποιοι αριθμοί είναι;

- **Αν πολλαπλασιαστώ με τον εαυτό μου, δίνω το 25.**

$$\square \times \square = 25$$

- **Αν πολλαπλασιαστώ με τον εαυτό μου, δίνω το 64.**

$$\square \times \square = 64$$

- **Αν πολλαπλασιαστώ με τον εαυτό μου, δίνω το 100.**

$$\square \times \square = 100$$

- **Αν πολλαπλασιαστώ με τον εαυτό μου, δίνω το 49.**

$$\square \times \square = 49$$

δ. Μια γαλοπούλα έχει .... πόδια.
Πόσα πόδια έχουν 19 γαλοπούλες;

- Εκτιμώ: Περίπου .... πόδια.

Υπολογίζω: ... x 19 =

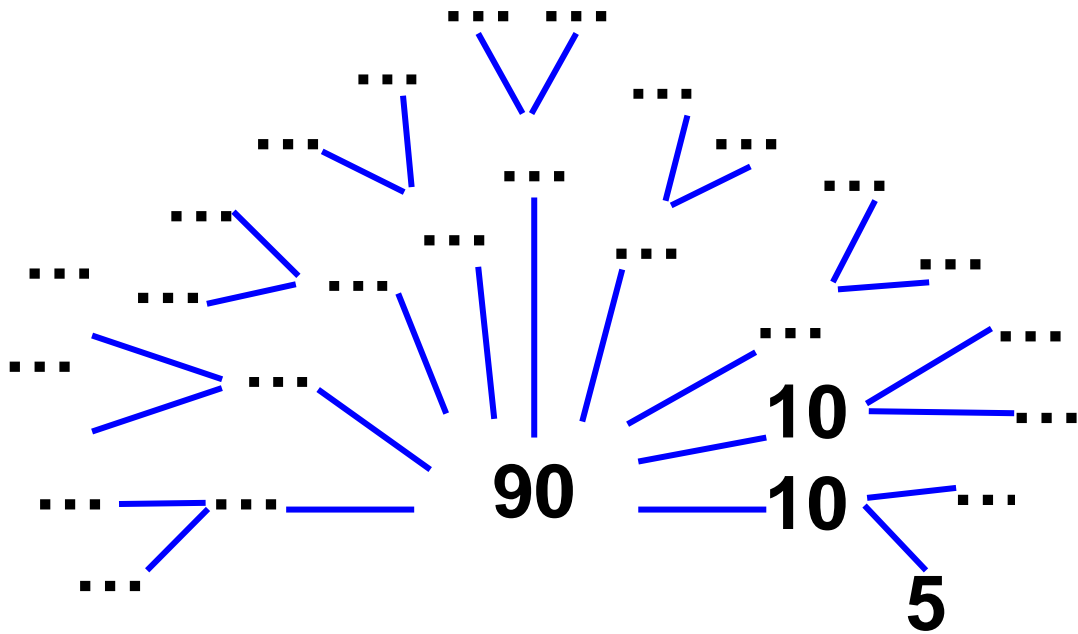
- Συμπληρώνω τον πίνακα.

Γαλοπούλες	1	10	9	20	19
Πόδια	2	...	...	...	...

ε. Ο Θανάσης και οι φίλοι του έχουν 90 καπάκια. Συμπληρώνω τα μαγικά δέντρα του 90 στη διπλανή σελίδα και βρίσκω πώς μπορεί να χώρισαν δίκαια τα καπάκια οι φίλοι.

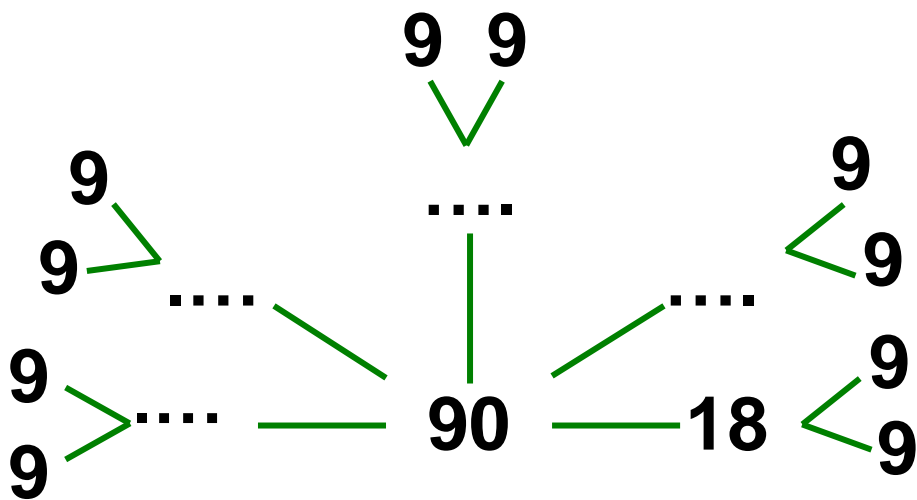
$$90 = \dots \times 10$$

$$= \dots \times 5$$

$$90 = \dots \times 18$$

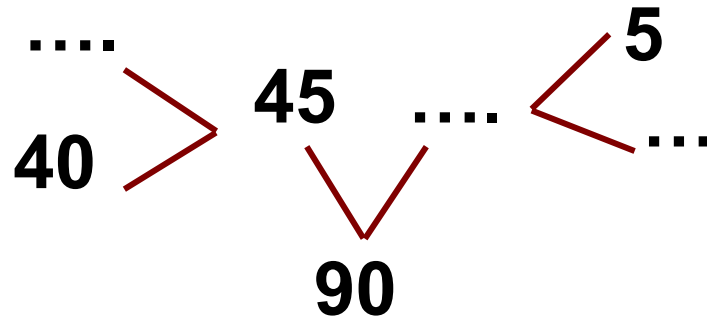
$$= \dots \times 9$$

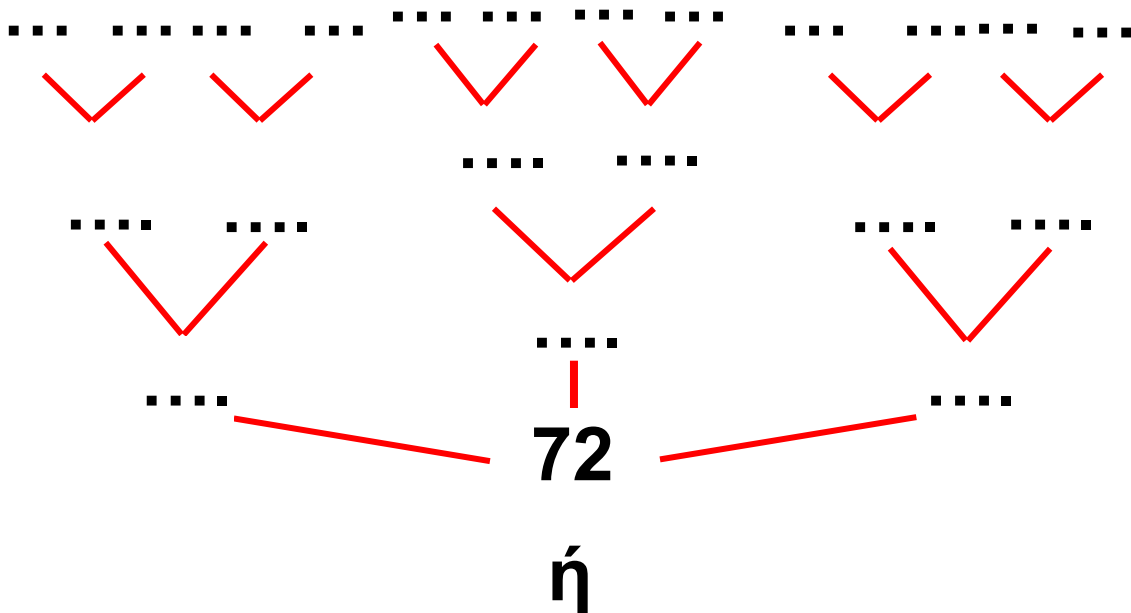
Εεννήντα εφτά 97 / 35

$$90 = \dots \times 45$$

$$= (40 + \dots) \times 2$$

- Αν είχαν 72 καπάκια, πώς θα μπορούσαν να τα χωρίσουν δίκαια;

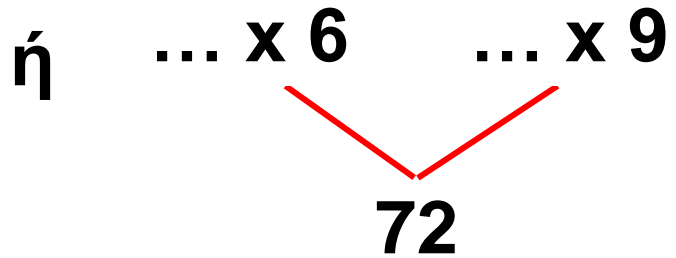

$$\square \times \square = 72$$

$$\square \times \square = 72$$

$$\square \times \square = 72$$

$$\square \times \square = 72$$

- Αν δεν τα χώριζαν δίκαια;

Περιεχόμενα

Ενότητα 3

- 16** Γνωρίζω καλύτερα τα γεωμετρικά μοτίβα
Στο μουσείο 9-11
-
- 17** Υπολογίζω με πολλούς τρόπους μέχρι το 100.
Εισαγωγή στην προπαίδεια
Η δανειστική βιβλιοθήκη 12-17
-
- 18** Φτιάχνω διψήφιους αριθμούς με πρόσθεση ίδιων ή διαφορετικών αριθμών
Το κρυφτό 18-24
-
- 19** Γνωρίζω τα αριθμητικά μοτίβα. Εισαγωγή στην προπαίδεια
Στη σειρά 25-29
-

20	Ελέγχω, διορθώνω και συμπληρώνω προβλήματα Η πρόσκληση	30-35
21	Λύνω σύνθετα προβλήματα (α) Στο διάλειμμα	36-41
22	Αναλύω αριθμούς μέχρι το 100. Εισαγωγή στην προπαίδεια Στο χωράφι	42-49
23	Υπολογίζω με πολλούς τρόπους. Το συμπλήρωμα του 100. Τα πακέτα	50-55
30	ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ Κεφάλαια 16-23	56-61

Β΄ Περίοδος

Ενότητα 4

24

Βρίσκω την προπαίδια
του 10 και του 5

Το εργαστήρι κεραμικής

62-67

25

Βρίσκω την προπαίδια
του 2 και του 4

Το τσίρκο

68-73

26

Βρίσκω την προπαίδια
του 8

Ο φούρνος

του κυρ Σταμάτη

74-79

27

Βρίσκω την προπαίδια
του 7

Το δωμάτιο

του Κωνσταντίνου

80-85

28

Βρίσκω την προπαίδια του 3
και του 6

Παιχνίδια και σπαζοκεφαλιές

86-91

4ο

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ

Κεφάλαια 24-28

92-99

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.